

ЛННБ України ім.В.Стефаніка

01169388 (-)

2012

Марія Григорівна

5021

БИБЛІОТЕКА „ЗОРЬ“

СОКОЛИКИ.

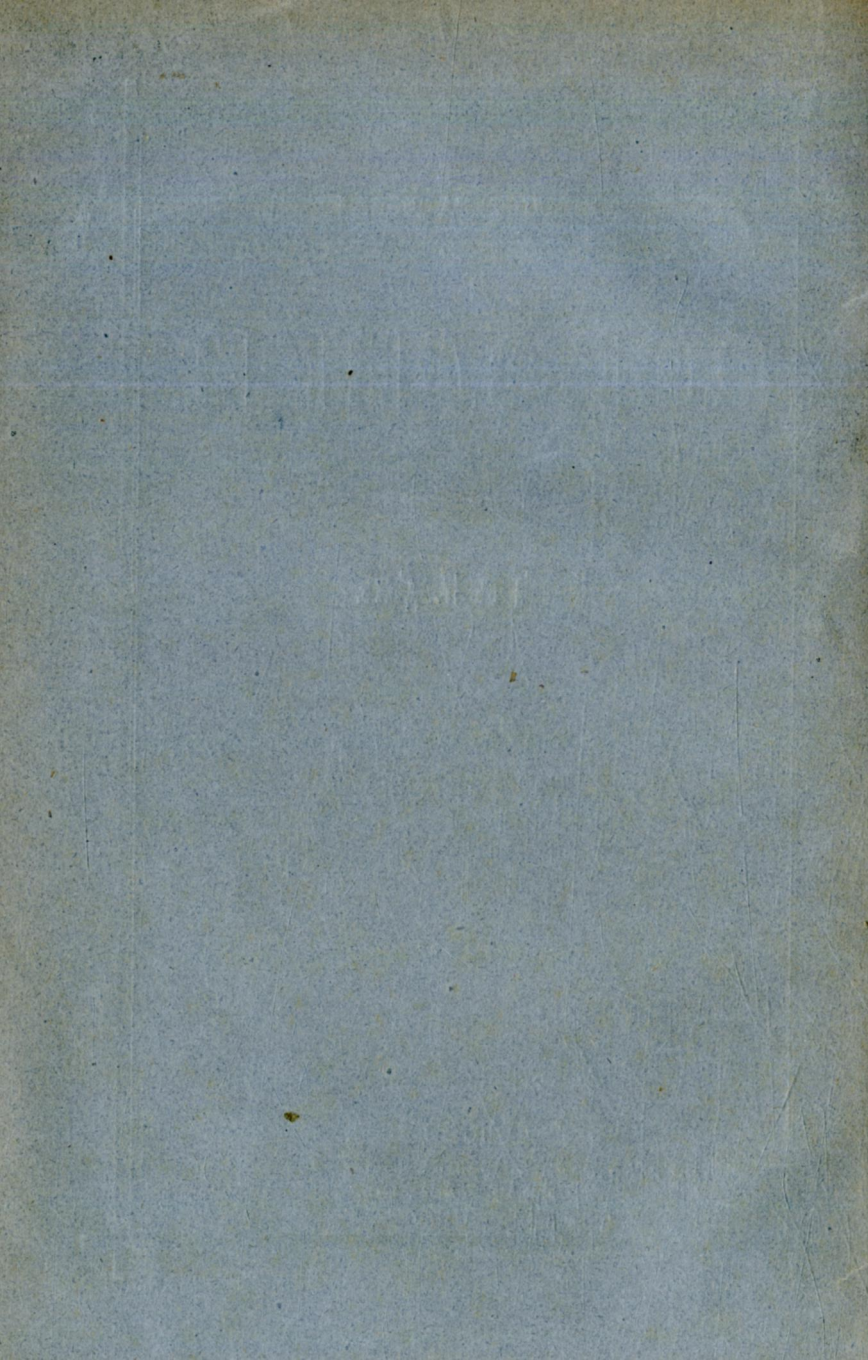
Комедія въ IV. дѣяхъ.

Написавъ

ГРИГОРІЙ ГРИГОРІЄВИЧЪ.

У ЛЬВОВѢ 1885.

Зъ друкарнѣ Товариства имени Шевченка,
подо зар. К. Беднарского.

БИБЛІОТЕКА „ЗОРЬ“.

В. 3804
10

СОКОЛИКИ.

Комедія въ IV. дѣяхъ.

написавъ

Целенскій 2

ГРИГОРІЙ ГРИГОРІЄВИЧЪ.

У ЛЬВОВѢ 1885.

Зъ друкарнѣ Товариства имени Шевченка,
подо зар. К. Беднарского.

1р30к

Збірка М. С. ВОЗНЯКА

Львівська бібліотека
АН УРСР
№ И 36 713

и 7366

Михайлови Подолинському

присвячує

АВТОРЪ.

 Безъ дозволу Товариства „Рускои Бесѣды у Львовѣ“ на сценѣ представляти не можна.

О С О Б Ы.

Онисимъ Шкаралупка }
Панталеймонъ Малогубка } старі кавалеры
Матвѣй Кашкевичъ }
Юрій Доброхоцкій, ихъ пріятель.
Юрія, его жена.
Мисьо } ихъ дѣти
Мися }
Анна Щедобра, вдова.
Мальвинка, ея донька.
Володимиръ Молодневичъ, сестрѣнецъ Шкаралупки.
Настуся, господня Шкаралупки.
Маг'дуса " Кашкевича.
Горпинка " Малогубки.
Гостѣ, паны, панѣ.
Дѣе ся у великомъ мѣстѣ. — Часъ теперь.

Д ѣ я І.

ДЕКОРАЦІЯ: Свѣтлиця въ домѣ Шкаралупки. Канапа, фотелѣ дуже выгѣднѣй. Въ одномъ кутѣ свѣтлицѣ шафа — античка, въ другомъ велике зеркало. Дверей трое, въ серединѣ и по бокахъ.

Сцена 1.

Настуся. Шкаралупка.

(Настуся пристара женщина, вельми хитренька, нѣбыпрячевѣ покою, асе ще частѣйше призираєсь въ зеркалѣ поправляючи то очѣпокъ, то волосе, то що..)

Шкаралупка входить зъ лѣвой, пообвязованый якъ болячка
звычайно, въ пантофляхъ, часто покашлиюе, що хвиля хвата-
еть то за жолудокъ, то за ноги.

Шкаралупка (позѣваючи голосно)

Аа! аа! Котра то вже година Настусю?

Настуся.

Одинайцята доперва. А чокогожь панъ такъ ранень-
ко схопили ся?

Шкаралупка.

Ай, боки вже мене болять, серденько! (тримаєсь за
бѣкъ) А якъ тамъ нынѣ на дворѣ? (заглядає у ъкно.)

Настуся.

Страшенно, прошу пана!

Шкаралупка.

Страшенно, кажешь? Я вже догадувавъ ся того,
бо менѣ щось дуже по ногахъ швилить. (потирає ноги) А
якъ: чи студено, чи мокро?

Настуся.

Ой, прошу пана, и студено и мокро!

Шкаралупка.

И студено и мокро? Я ще вчора знавъ, що такъ
буде, бо менѣ такъ, бачишь серденько, нижше колѣнь
лехтѣло а выше — цѣпенѣло. (натирає ноги.)

Настуся (зъ уданымъ сочувтемъ)

Ай! ай!

Шкаралупка.

То такъ, душенько, якбы тобѣ хто въ обѣ ноги на-
пустивъ муравлѣвъ, мухъ, пчѣль — а они тамъ лазили,
лѣтали, брѣнѣли и Богъ зна' що робили.

Н а с т у с я .

Бодай не приказували ся!

Шка р а л у п к а (піднимаючи ноги)

Ай! ой! зновъ розбирає, чи не тягне ту де?

Н а с т у с я .

Тягнути не тягне, прошу пана, хіба зъ печи. Але на що панъ вставала нынѣ?

Шка р а л у п к а .

А щожь було, серденько, робити?

Н а с т у с я .

Треба було зѣстати въ лѣжку и якъ належить вчасуватись. Я бы була перестелила, дала свѣжій окладъ, обвила, обвязала, панъ бы були зновъ натерли ноги тою оковиткою зъ перцемъ и мяткою...

Шка р а л у п к а .

Ага тою, щѣ ты зробила вчора. Знаєшь, серденько, она менѣ помогла троха.

Н а с т у с я .

Она кождому помагає, прошу пана, тѣлько треба умѣти зробити, (зъ прихвалою) а то не кождый потрафить!

Шка р а л у п к а .

Правда, правда, Настусю! А дежь ты того навчила ся, серденько?

Н а с т у с я .

О, де я навчила ся! Навчила ся вѣдъ небѣшки своєї бабцѣ, прошу пана! Она була не въ однѣмъ учена, тай не одному дала раду. Кѣлько то панѣвъ до неї зѣвзидлось! Але и она собѣ була паньского роду...

Шка р а л у п к а .

То и ты паньского роду, Настусю?

Н а с т у с я .

Мои мама небѣщка були рѣдною донькою небѣщки бабунѣ, а я зновѣ рѣдна донька небѣщки мамунѣ. Такѣ то йде, прошу пана!

Шкара лупка.

Такѣ? Ну, диви ся, а я того не знавѣ. А чоґожѣ ты, серденько, пѣйшла вѣ службу зѣ такого роду?

Н а с т у с я .

Е, що то, прошу пана, нынѣ вже говорити! Я де инде и за найбѣльшѣ грошѣ не булабѣ пѣйшла, — кѣлько то напросило ся! (ласенько) Але такѣ до пана...

Шкара лупка.

Такѣ, такѣ! ты лишѣ для мене тоѣ зробила, серденько... А чи твоя бабуня навчила тебе всѣго?

Н а с т у с я .

Всѣго, що сама знала. Она мене дуже любила!

Шкара лупка.

Но, серденько, то и ты такѣ, яко твоя бабуня, зумѣшь чоловѣкови на всѣ раду дати?

Н а с т у с я (побожененько)

О, вже я, прошу пана, не повстыдаю ся! . . . бо то хотяй слуга. . . .

Шкара лупка (скоро блаґенько)

Але ты не слуга вѣ мене, душенько, — ты менѣ господыня, охмистрова, панѣ.

Н а с т у с я (соромливо)

Такѣ то вґомость лишѣ кажуть...

Шкара лупка (гладить єѣ)

Нѣ! нѣ! такѣ оно дѣйстно, серденько! (хватаєсь за

ноги) Ай, якже мене зновъ по ногахъ ушпилило, хиба послухаю тебе и положусь, ой, ой! (паде на фотель.)

Н а с т у с я (пóдбѣгає до него)

Такой заразы!

Шкара лупка.

Нѣ, ажъ по обѣдѣ.

Н а с т у с я.

А чомужь не заразы?

Шкара лупка.

Прійдуть, бачишь, незабаромъ Малогубка и Кашкевичь, я ихъ нынѣ на обѣдѣ запросивъ, не хотѣвбы при нихъ лежати.

Н а с т у с я (рушає раменами)

Не знати чому?

Шкара лупка.

Якось стыдно, серденько.

Н а с т у с я.

Вже то правда, що нашъ панъ якъ тота панночка соромливй.

Шкара лупка (грозячи пальцемъ)

Ей, ты збытошнице! (лапаєсь за ноги) Ой, ой, якже ми въ ногахъ закищѣло!

Н а с т у с я.

Бо що правда, то правда, навѣть припочити стыдається...

Шкара лупка.

Стыдатись не стыдаю, але, бачь, душенько, не хочу, щобъ посмѣшкувались.

Н а с т у с я (гнѣвно)

Посмѣшкувались? Тй болячки?

Шкаралупка (зриваєсь)

Хто, хто, болячки? якї болячки?

Настуся.

А отъ тї соколики безкрылї, Кашкевичъ та Мало-губка.

Шкаралупка (сѣдаючи и лагѣдно)

Ей, ты протнице ледаща! Видко они тобѣ не подобались.

Настуся.

Ой, є тамъ що подобатись, Боже мѣй! хиба то що пана обѣдають.

Шкаралупка.

Обѣдають? Хто — они?

Настуся.

Бо що правда, то правда. Ще Малогубка хоть звичайненькїй, але Кашкевичъ, заступи Господи! Якъ зачне хвалити: якежь то добре, якежь то добре, а Настусенько, дай но ще, дай но ще! Настуся дає, але (на боцѣ) ... якъ прїйде першїй, то жаденъ зъ нихъ не подивить ся на Настуньку, може-бъ вїй такожъ дещо належало ся.

Шкаралупка.

Такъ тобѣ лишъ видить ся, серденько, они дуже честнїй люде!

Настуся.

О, честнїй, нема що казати. Я дѣйстно не знаю, на що ихъ панъ запрошують.

Шкаралупка.

Я ихъ прошу, душенько, лише для товариства, бо менѣ самому не смакує, а такъ вѣ дружинѣ...

Н а с т у с я (лестно)

Можна бы постаратись о яку иншу дружину, про-
шу пана!

Шка р а л у п к а (втѣшно приступаючи до Настусѣ)

А якужь бы?

Н а с т у с я (дуже лестно)

Яку? Таку, якъ инші мають люде.

Шка р а л у п к а.

А якужь то мають люде?

Н а с т у с я (дуже соромливо)

Жѣночку . . . . . дѣточки!

Шка р а л у п к а (затираючи руки втѣшно)

Такъ ты гадаєшь, серденько?

Н а с т у с я.

Очевидно, зовсѣмъ инакше, якъ тѣ болячки.

Шка р а л у п к а.

А якъ ты гадаєшь, Настусенько, пѣйшлабы ще яка
за мене?

Н а с т у с я.

За пана? Ой, ой, чому нѣ! — (лестно) Лише бы
панъ мусѣли собѣ дѣбрати . . .

Шка р а л у п к а.

Розумѣ ся, розумѣ ся!

Н а с т у с я.

И то не такого легкопуха, щобъ то (показує) лишъ
строитись, ходити та показувати наче на комедіи, але
таку, щобъ то (ввѣчливенько) умѣла, прошу пана, и зва-
рити и выпрати и походити, якъ коли стане потреба.

Шкаралупка (важно)

О то передь всѣмъ, передь всѣмъ, — то рѣчь найважнѣйша!

Настуся.

Бо, прошу пана, що бы панови прійшло зъ молодои хотьбы найкращои, если не буде вмѣти хотьбы на чикавку порадити.

Шкаралупка (чхає)

Такъ, такъ! Настусю!

Настуся.

Або й на кольку!

Шкаралупка (хватає ся за бѣкъ)

Ой такъ, такъ!

Настуся.

Або й на гуркоты въ животику...

Шкаралупка (ймаєсь за живѣтъ)

Правда! правда!

Настуся.

А вже не кажу гостець, жовтачку, уроки, болячку, пропасницю...

Шкаралупка (перебиває неспокойный)

Правду кажешь, Настусенько, ты дуже мудра женщина.

Настуся (лестно)

О вже я знаю, прошу пана, якои-бъ панови треба.

Шкаралупка.

А якъ гадаєшь, Настусю, знайде ся де така?

Настуся (лестно)

Тѣлько якъ панъ розглянуть ближе.

Шкаралупка.

Розглянути, кажешь, а дежь?

Настуся (нѣбы занята)

Тѣлько най панъ далеко не шукають.

Шкаралупка (втѣшно)

Не далеко, кажешь? То она десь близько мае бути?

А я о тѣмъ нѣчо не знаю.

Настуся (хитренько)

Гмъ!... я бы.... панови... сказала....

Сцена 2.

Попередній. — Малогубка, Кашкевичь (входят скоро головными дверми)

Настуся (дуже нерада, на боцѣ)

Въ самъ часъ ихъ наднесло! Такъ менѣ за кождымъ разомъ перервуть — але я ще свого докажу! (до нихъ) О, панове, вже на обѣдъ, а я ще не готова, бѣднажь моя головонько! (выбѣгае на право)

Малогубка (старый кавалеръ, все серіозный, — говорить повели; до Шкаралупки:)

Здратствуйте, Государь!

Кашкевичь (старый кавалеръ, скнира, скуленный все, говорить скоро)

Мое почтене! мое почтене! хто бы то бувъ погадавъ!

[Оба, Малогубка и Кашкевичь, засумованій ходять по сценѣ въ противній боки. Кашкевичь бѣгае хутко, Малогубка ходить поволи великими кроками.]

Шкаралупка.

Що такого, любенькѣй? Що нового стало ся?

Кашкевичь (разъ у разъ бѣгае)

Страшно, страшно! прійдесь передъ часомъ робити тестаментъ!

Малогубка (стае)

Що вы сказали? тестаментъ? (ходить) А гмъ...
Знаете? (стае передъ Кашкевичемъ.)

Кашкевичь (стае)

Що такого?

Малогубка (въ задумѣ — зъ пальцемъ на чолѣ)

Маєте рацію! (ходить дальше.)

Кашкевичь (бѣгае)

Що на тое чоловѣкъ нѣколи не раховавъ!

Малогубка (стае)

На що не раховавъ?

(Малогубка и Кашкевичь стають проти себе.)

Малогубка.

Ага на тое! Такъ есть, такъ есть!

Шкаралупка (наляканный)

Скажѣть же и менѣ, що такого? Не лякайте, — видите, я и такъ слабый, цѣлу нѣчь переболѣвъ, й хвильки не заснувъ.

Малогубка.

То вы вже знаете тое?

Шкаралупка.

Що? нѣчого не знаю!

Малогубка.

А чогожь вы не спали?

Кашкевичь.

А я теперь вже также не засну нѣколи. Страшно!
ужасно!

Шкаралука.

Щожь такого, любенькій, не мучте мене — видите, якій языкъ мѡй нынѣ? (хоче показати — они вѡдвертають ся.)
(Малогубка добуває газету зъ сурдутовой кешенѣ зъ заду и розвиває.)

Шкаралука.

Що, може поминули вѣ авансѣ, на пенсію дали?

(Кашкевичъ махає рукою.)

Малогубка (шукаючи вѣ газетѣ)

Слушайте!

Кашкевичъ.

Слушайте!

(Настуся являєсь вѣ правихъ дверохъ зъ пательнею вѣ рукахъ.)

Малогубка (читає поважно)

„Вѣ области Тулонской и Марсилійской такъ вѣ городахъ якъ и доокрестныхъ деревняхъ вспихнула самая ужаснѣйшая холера, похищающая ежедневно неизчислимое множество жертвъ обоего пола, особенноже пола мужескаго, почавши отъ юношей до пять-, шест-, седм-, осмдесятлѣтнихъ стариковъ. Переполохъ неудобозсловительный!“

Шкаралука (ломить руки — хватаєсь за жизѡтъ — паде на канапу)

А всѣ святіи!

(Кашкевичъ хватаєсь за голову и бѣгає по покою.)

Малогубка (читає дальше)

„Обступившій область етую закаженную кордонъ — палъ до одной души. По етой причинѣ недугъ какъ бы розбивши пута пронесъ ся по всѣмъ странамъ скоростію молніи. Пишущій етїи строки палъ при послѣдномъ словѣ“ (кидає газету.)

Шкаралупка (зриваєсь, хватає и кидає газету за окно.
До Малогубки, обтираючи руки:)

И вы посмѣли зъ нею сюда приходити, безсерднѣй
друже? А якъ я заражусь?

Кашкевичь (обходить мѣстце, де лежала газета)

Такъ, такъ! я утѣкаю зъ ѳдеи.

Малогубка (забираєсь до виходу)

И я иду!

Шкаралупка.

Та не лишайте мене самого, змилуйте ся! Що я
самъ зроблю? Прійдєсь марно згинути...

Малогубка.

Мушу ити придумати средства охороннѣ...

Шкаралупка (цѣкаво)

Якїяжь-то?

Малогубка.

Стоять въ газетѣ... Де она?

Шкаралупка.

Я єѣ выкинувъ.

Малогубка (гнѣвно)

Мою газету?

Шкаралупка.

То я скажу пѳднести.

Кашкевичь.

А якъ заразитесь!

Шкаралупка.

Правда, правда!

Малогубка (нетерпеливо)

Алежь моя газета...

Шкаралупка (недобрий)

Житя мил'йше, чимъ газета.

Малогубка.

Тажь тамъ були средства охороннї въ хронцифъ записанї.

Шкаралупка.

Господи! (до Малогубки лагодно) А выжь не знаєте на память? Таку маєте прекрасну...

Кашкевичь.

Превосходну, знамениту!

Малогубка (надумуєсь)

Ага! передь вєвмъ, коли не ошибаюсь...

Шкаралупка.

Що, що?

Малогубка (поважно)

Самая крѣпшая водка.....

Шкаралупка (радѣстно)

Маю! маю!

Кашкевичь (скоро)

Маєте?

Шкаралупка.

Маю.

Кашкевичь.

То я остану.

Шкаралупка (до Малогубки)

А бѣльше нїчого?

Малогубка (нагадуючись)

Заразь. Опѣсля.. червенеє вино...

Шкаралупка (радѣстно)

И то маю!

Малогубка (скоро)

Маєте?

Шкаралупка.

Маю. Заразь скажу вынести зъ пивницѣ.

Малогубка.

Коли такъ, то и я остану.

Настуся (зъ дверей)

Алежь панови заказавъ докторъ пити горѣвку и вино на тѣхъ, якъ то называють ся... гем... гем...

Шкаралупка.

Правда, правда, дякую тобѣ, серденько, що менѣ нагадала.

Малогубка.

Въ такѣмъ разѣ мы напьемъ ся.

Кашкевичь.

Такъ, мы напьемъ ся — за ваше здоровле!

Малогубка.

Скажѣть же заразь вынести, ще передъ обѣдомъ кинемъ по одному.

Кашкевичь.

Такъ, такъ, Всечестнѣйшій..

Шкаралупка (до правыхъ дверей)

Настусю, поѣди дитинко, вынеси одну фляшку вина!

Кашкевичь.

Можете й двѣ....

Малогубка.

Або й три, въ хатѣ придасть ся въ такій часъ.

Шкаралупка.

То вынеси три.

Кашкевичь.

Але скоренько, бо мене вже щось въ серединѣ тисне.

Шкаралупка (хватаєсь за живѳтъ)

Кажете, що тисне? И мене щось... ой ой..., тая клятая газета! чи не покадिति бѣ чимъ?

Настуся (выходить зъ правыхъ дверей зъ лѣхтарнею въ рукахъ и йде въ головнїи дверѣ — по дорозѣ негодує:)

Шкода, що собѣ десять наразъ не розказали! Чому нѣ, якбы своимъ рядять! Але пождѣть, не потреває се довго (ѳдходить.)

Сцена 3.

Попереднїи. — Доброхоцкїи (входитъ по ѳдходѣ Настуся головными дверми.)

Шкаралупка (бѣжить проти него)

А якъ ся маєте, честный сусѣдо, самъ Богъ васъ надсылає.

Юрїи (бувшїи старый кавалеръ — теперь ѳдживаючїи пѳдь обухомъ жѣнки)

Що таке? Почтенїе вседостойнымъ товаришамъ!

Шкаралупка.

Чи чули вы, въ Тульонѣ и Марсилїи холера...

Малогубка.

Найужаснѣйшая.

Кашкевичь.

Цѣла губернїя вымерла.

Шкаралупка.

Теперь простѣсенько до насъ иде.

Юрїи.

Розумѣю, — а вы боитесь умирати!

Шкара лупка.

А вы не боитесь?

Юрій.

Я нѣ!

Шкара лупка (здивований)

Якъ то нѣ?

Малогубка и Кашкевичь (цѣкаво обступаючи Юрія)

Чому нѣ?

Юрій.

Бо я маю средство найпевнѣйше, найнеомильнѣйше
проти всякой слабости.

Малогубка и Кашкевичь.

А то яке?

Шкара лупка.

Може водка?

Юрій (смѣе ся)

Нѣ!

Шкара лупка.

Може червенеє вино?

Юрій (смѣючись)

Также нѣ.

Шкара лупка.

А якежь, якежь? скажѣть, будьте ласкаві!

Юрій.

Я вамъ скажу: найнеомильнѣйшимъ средствомъ
проти всякой слабости, навѣтъ проти самой смерти....
.... есть...

Шкара лупка	}	(цѣкаво)
Малогубка		
Кашкевичь		

Есть...?

Юрій.

Жѣнка!

Шкаралупка }
Кашкевичь } (весело)

Ей! ей!

Малогубка.

Жартуете!

Юрій.

Кажу вамъ правду. Она вамъ навѣтъ, если-бъ хотѣли хорувати або вмирати, то не дасть.

Кашкевичь.

А кѣлько жонатыхъ умирае!

Юрій.

Перепрашаю. Если хто вмирае, то — загляньте до статистики: — або нежонатї, або вдѣвцѣ, або котрыхъ жѣнки на тамтой свѣтъ выправлять. Правда, господинъ Панталеймонїй?

Малогубка.

Истинна! истинна!

Шкаралупка.

Дивно! дивно!

Юрій (запаляючись)

Дивѣть ся лишь на мене, якимъ я бувъ колись! Тажъ знаете — бували товаришами разомъ: и голова болѣла, и жолудокъ не статкувавъ, пѣдъ грудьми колело, ноги не служили, въ вязахъ вертѣло, нѣсь напухавъ — словомъ болячка якихъ мало... А теперь?

Шкаралупка.

А теперь?

Юрій.

Здоровый, якъ кукуруза.

К а ш к е в и ч ь .

И то вамъ все жѣнка зробила ?

Ю р і й (серіозно)

Жѣнка!

Ш к а р а л у п к а .

Диво, ей Богу, диво ! (цѣкаво) А якже она то зробила ?

Ю р і й

Петъ ! въ тѣмъ бачите — тайна !

Н а с т у с я (вносить двѣ фляшки, кладе на столъ — зъ укуса дивить ся на всѣхъ)

(на боцѣ) Хвала Богу, вже третій в ! (розкорковує и наливає. Сама ѡдходить на право.)

Ю р і й .

Тому, если панове боитесь якои слабости або и смерти — єдина рада для васъ . . .

В с ѣ .

Яка ?

Ю р і й .

Оженѣть ся !

Ш к а р а л у п к а (задоволенный)

Ге, ге ! Здоровле ваше, честный сусѣдо !

Ю р і й .

Здоровле наше и нашихъ жѣнокъ ! (пѣе)

Ш к а р а л у п к а (зѡтхаючи)

Котрыхъ не маємъ . . . (пѣе)

Ю р і й .

Перепрашаю, але можемо мати. Всякій чоловѣкъ, що живе на свѣтѣ, повиненъ женити ся. Не такъ, господинъ Панталеймоній ?

Малогубка.

Истинна, истинна! Чоловѣкъ безъ жѣнки — то такъ, такъ господинове, якъ . . . . жѣнка безъ чоловѣка.

Юрій.

Гѣрше, гѣрше! Я вамъ ручу, що старымъ кавалерамъ гѣрше, якъ старымъ паннамъ.

Малогубка.

Я вже завтра готовъ оженити ся.

Юрій.

Не тѣлько вы, але всѣ панове повиннѣ оженити ся, если не для себе, то зъ самого патріотизму. Прошу васъ, не буде жѣнокъ, — не буде наслѣдникѣвъ; не буде наслѣдникѣвъ — не буде й народу; не буде народу — то й не буде насъ.

Малогубка.

Я заразъ готовъ оженити ся.

Шкаралупка (несмѣло замыкаючи дверѣ одъ кухнѣ)

Отъ нарадилибъ яку, честный сусѣдо: вы вже жонатѣ, вамъ лекше знайти.

Малогубка и Кашкевичъ.

Такъ, такъ!

Юрій (до Шкаралупки)

Добре. Але перше скажѣть, якои вы хочете жѣнки?

Шкаралупка (соромливо)

Якои я хочу? Га, га, якои? А якои вы шукаете, господинъ Панталеймоній? скажѣть, вы опытнѣйшѣ.

Малогубка.

Най господинъ Кашкевичъ скаже, ѣнъ найбогатшѣй.

Кашкевичъ.

О найбогатшѣй — кепкуйте собѣ!

Юрій (нетерпеливо)

Та скажѣть, якои бажаєте жѣнки, я готовъ васъ вѣхъ поженити — (на боцѣ) такъ ми дай Боже зъ своєю вытримати!

Кашкевичь.

Та то не легко сказати. Отъ таку, щобъ не богато коштувала, знаєте: смиреньку, добреньку, ощадну...

Юрій.

А вы, пане Онисиме?

Шкаралупка.

Я таку, — знаєте, чоловѣкъ слабый, — щобъ збу-мѣла коло чоловѣка ходити гарненько.

Юрій.

А вы, господинь Панталеймоній?

Малогубка (поважно)

Я надъ тымъ годами застановлявъ ся, — великѣй кладу условія. Я передъ вѣмъ бажаю хорошеньку!

Шкаралупка и Кашкевичь (вѣшно разомъ)

И я! и я!

Малогубка.

Опѣсля молоденьку!

Шкаралупка и Кашкевичь.

И я! и я!

Малогубка.

Дальше: такъ собѣ товстеньку!

Шкаралупка и Кашкевичь (пѣдекакуючи зъ радости)

И я товстеньку! и я товстеньку!

Малогубка.

При тѣмъ чепуреньку!

Малогубка.

Таку и я, и я! (хватаєсь за ноги) ой, ой!

Кашкевичь (на боць)

Я такой не хочу — строитись буде...

Малогубка.

А найпаче богатеньку!

Кашкевичь (подокакує)

И я таку, и я таку, абы хочь каменичку мала.

Юрій.

Отжежь послушайте мене. Нынѣ у мене маленькій вечерокъ, именины мои найстаршой доньки, що вы ей хрестнымъ отцемъ були, господинъ Панталеймоній. Прийдѣть, а застанете таку, якои самі бажаєте: хорошеньку, чепурненьку, богатеньку...

Малогубка (добавляючи)

И товстеньку...

Кашкевичь и Шкаралупка.

Такъ, такъ, — и товстеньку.

Юрій (продовжаючи)

Якбы дивили ся на неѣ. Колижь подобаєте собѣ, то ручу, холеры не маєте чого боятись, (на боць) я тѣлько за се могу ручити.

Малогубка.

Я прійду безъ сумнѣву.

Шкаралупка.

И я.

Кашкевичь.

И я! (на боць) хоть то не обѣдєсь, щобъ якого дарунку не взяти зъ собою.

Юрій (горячо)

Бо видите панове... (зацукуєсь) Ваше здоровле!

Всѣ (выпиваючи)

Здоровле ваше, честный и чоловікколюбивый товаришу!

Юрій.

Бо видите, панове, не кажу, щобы часъ, бо каждый ще зъ васъ хвалити Бога молодой и здоровый! але въ часъ епидеміи — то смерть чоловікови самому бути. Сама гадка чоловіка убиває. Нѣ доглянути кому, нѣ пожалувати, нѣ поратувати, нѣ ложки воды подати...

Всѣ (перелякані — скоро)

Я прійду, я прійду.

Юрій (встає)

(на боцѣ) Кобъ то моя Юрця знала, чого то я всего для неї не роблю! (до прочихъ) Ну, до звѣданя! Выжидаю васъ зъ найбільшою нетерпеливостю. Прощайте, панове! (добуває зетарокъ) Ого! (на боцѣ) спѣзнивь ся о чверть години, буде менѣ проповѣдь! (выходить въ головній дверѣ — всѣ его чемменько проводятъ и многократно прощаются ся.)

Сцена 4.

Шкаралупка. Малогубка. Кашкевичь.

(Малогубка вертає першій одъ дверей и затираючи руки живо ходитъ по сценѣ, — опѣсля стає передъ зеркаломъ, приглядаєсь хвилю цѣлѣй своѣй стати и гладитъ чуприну, залички.)

Шкаралупка (тримаючи руки на сердцю, мило до публики:)

Менѣ такъ серденько бѣе ся!

Кашкевичь.

А менѣ такъ, якбы мавъ нынѣ сто тысячь выграти, або програти.

Малогубка (задоволенный зъ себе)

Хорошенько, хорошенько! Теперь простите дорогі товаришѣ, мушу на хвилию ѳдѳйти. (добуває зегарокъ) Три чверти на дванайцяту...

Шкаралупка.

А дежь вы идете, господинъ Панталеймоній? заразь обѣдъ.

Малогубка.

Мушу якъ слѣдъ пригготовитись до нынѣшного вечера. Хвиля, бачите, дуже важна, а мѳй кравать вже не выстане! якъ уважаєте?

Шкаралупка.

Та такъ, трохи вже... але...

Кашкевичъ (скоро наче нагадавшись)

А добре, що вы менѣ нагадали, мушу собѣ заразь рукавички выпрати, може до вечера ще высохнуть, якъ уважаєте? ей, ще высохнуть. (заглядаючи до зеркала) О, и ковнѣрокъ здалобъ ся припрасувати! Господи! кѳлько то труду стоить женячка.

Малогубка (палець на чолѣ)

Заходить ще одень важный вопросъ.

Шкаралупка и Кашкевичъ
Якій? якій?

Малогубка.

Вельми важный вопросъ.

Шкаралупка и Кашкевичъ.
Якійже?

Малогубка.

Чи взяти бѣлый, чи чорный кравать?

Шкаралупка.

А бѣлый, бѣлый, розумѣсь!

Малогубка.

Маєте рацію. Бѣлый — то барва невинности. Заразь собѣ куплю.

Кашкевичь (шкробаючись въ голову)

Новый выдатокъ, Господи Боже!

Малогубка (забираясь до выходу)

Я спѣшу — прощайте! прощайте!

Кашкевичь (до выходу)

И я, и я! до свиданя, всечестнѣйшій друже!

Шкаралупка (заступає дорогу Малогубцѣ — несмѣло)

Простѣть, всемилостивѣйшій друже, що васъ ще о одно спытаю. Вы бували въ свѣтѣ, знаете всему раду — я-жь, бачите, ще не обѣзванный зъ тымъ, бо, слово чести даю, не старавъ ся ще нѣколи о руку панны. Отже прошу васъ, господинъ Панталеймоній, яко искренного друга, порадѣте, якъ то (дуже несмѣло и соромливо) найлучше подобатись паннѣ.

Кашкевичь.

Скажѣть, скажѣть, всепочтеннѣйшій, бо я такъ само, ей-Богу, такъ само — першій разъ женюсь!

Малогубка (поважно)

Вопросъ то незвычайно трудный и недослѣдимый, и не такъ легко сказати, однакъ я готовъ вамъ подати деякѣ „общіи“, а передъ всѣмъ практическія поученія. Послушайте!

Шкаралупка и Кашкевичь (радѣ)

Слухаємо! слушаємо!

М а л о г у б к а.

(Оповідає и, що каже, виконує самъ наглядно. Шкарадушка и Кашкевичь наслідують все комично.)

Передъ всѣмъ, моя господа, винните просто, якъ найпростѣйше тримати ся (простуєсь якъ струна, Шкарадушка и Кашкевичь робять те саме.) То знамя поваги, мужества и твердости, въ чѣмъ дамы незвычайно любуютъ ся!

За тымъ слѣдує гарный, граціозный поклѣнъ, на що панни найбѣльше уважають. Кѣлько разѣвъ проходить коло васъ — чи ваша убожаема чи еи подруга, чи еи мати, чи навѣтъ тѣтка: — вы кланяєтесь и то самымъ низенькимъ, граціознымъ поклономъ. (кланяєсь рѣвночасно — прочі повторяють) То знамя рицарского смиренія, уяглости и подчиненія, що ихъ, — якъ менѣ одна дама сама объявила и якъ въ прочѣмъ зъ исторіи знаєте, — глубоко, вельми глубоко порушає!

Въ салонѣ сѣдаєте якъ найдалше ѳдъ своєи убожаемой и то найлучше въ кутику, але такъ, чтобы вы єѣ а она васъ неустанно мала на оцѣ. И такъ сидите уважно, глипаючи лишь очима — то въ гору, то на неѣ, — то въ гору, то на неѣ. (показує рѣвночасно — прочі наслідують) То знамя вниманія и високоубожанія! Розумѣете?

А коли доглянете, що она дивить ся на васъ, вы кладете руку на сердце, и легонько, але замѣтно, зѣтхаєте (показує — повторяючи)

Такъ повторяєте неутомимо, поки убожаема васъ не спытає соловейнымъ голосомъ: (удає голосъ) Чогожь вы господине такъ тяженько зѣтхаєте? Тогдѣ вы упавши на колѣна (паде — и прочі) вытягнете руки до неи и скажете:

За предметомъ моего душевного бажанія, за архангеломъ моимъ! (Всѣ встають.)

Шкара лупка (плече въ долонѣ)

Чудесно! чудесно!

Кашкевичь.

Превосходно, ей-Богу!

Малогубка.

Надто мусите уважати, дуже пильно уважати, такъ дома якъ и за домомъ, такъ въ салонѣ якъ на дворѣ, улицы, проходѣ — словомъ на кождѣмъ мѣстци: чи вашѣй убожаемѣй що не выпаде.

Шкара лупка и Кашкевичь.

Якъ то?

Малогубка.

То есть, чи она що не выпустить, примѣромъ хустку до носа, наперстокъ, шпильку, — бо вы повиннѣ сейчасъ скочити, поѣднети и зъ поклономъ ѡддати (показуе)

Шкара лупка (на боцѣ)

Теперь розумѣю.

Малогубка.

Одна „вещь“ однако становить вынятокъ, котрой не тѣлько не треба поѣднимати але удати, начебъ ся не видѣло. Знаю то зъ власного досвѣду.

Шкара лупка.

Щожъ то за „вещь“, господинъ Панталеймоній?

Малогубка.

Я вамъ скажу, але поѣдъ дискреціею. Я старавъ ся одного разу о руку дамы знаменитого роду и великого маѣтку. Складало ся все якъ наилучше, отъ я и осмѣливсь одного дня объявити ѣй свою любовь. Выслухала мене дрожачи и покраснѣла якъ крашанка. Чудесна була женщина! А щобъ заслонити свѣй дѣвочій соромъ,

добула хустку. Въ тѣй хвили щось бр-ренькъ зъ кешенѣ. Я кинувъ ся пѣднати, а она — крикнула не своимъ голосомъ и зѣмлѣла. Сейчасъ схопилась и ѡдъ тогдѣ не бачивъ еи бѣльше...

Шкаралупка и Кашкевичъ (зъ страхомъ)

Щожъ то було?

Малогубка.

Серебрянная табакерка?

Шкаралупка.

Бачите? бачите? Отже табакерки не треба пѣдносити.

Кашкевичъ.

Нѣколи! Удати, що не бачило ся.

Малогубка.

Такъ, такъ! А теперъ прощайте! Ручу вамъ, що коли вѣрно заховаєте наведеній приписы, — на сто дамъ найгордѣйшихъ девяностъ и девять розлюбите.

Шкаралупка.

Я тѣлько не хочу. Най мене Господь хоронить!

Кашкевичъ.

Де бы то чоловѣка стало! (бере капелюхъ)

Малогубка.

Прощайтежъ! (подає руку Шкаралупцѣ)

Шкаралупка.

До милого звѣданя! Дякуємо сердечно, найвѣрнѣйшій друже, за вселаскавѣйшій поученія. Я собѣ заразъ все запишу, до вечера ще кѣлька разѣвъ повторю. Прощайте дорогенькѣ!

(Кашкевичъ и Малогубка ѡдходять.)

Сцена 5.

Попередній. — Настуся (выбѣгає зъ правою.)

Настуся (до ѳходячихъ)

А дежъ, панове, идуть — я обѣдъ даю!

Малогубка (гладить еѣ)

(церемоніяльно) Сейчасъ служу, госпожа Анастасія!

Кашкевичъ (лестно)

А що нынѣ на обѣдъ, Настусю?

Настуся.

Ваша страва: пироги зъ кашою.

Кашкевичъ (радѳстно)

Сейчасъ служу, Настусенько! Уважайте, щобъ були тепленькїи.

(Кашкевичъ и Малогубка ѳходятъ въ головїи дверѣ.)

Сцена 6.

Шкаралупка. Настуся.

Шкаралупка (шильно)

Ага, Настусенько, выймишь менѣ, серденько, фракъ, може треба полы припрасувати, тай споднѣ, тай... що то ще? Ага, тай жовту камизельку. (стає при зеркалѣ)

Настуся (здивована)

А то на що? Тажъ панъ мали положитись по обѣдъ.

Шкаралупка.

Пѳйду въ гостину, серденько, запрошений, бачишь, на вечерокъ до Доброхоцкихъ.

Настуся.

А якже панъ пѳйдуть такїи слабонькїи?

Шкара лупка.

(простуєсь при зеркалѣ) Менѣ вже лекше трохи. (простуєсь) Въ прочѣмъ добре такъ трошки перейтись и розбѣрватись межи людьми. (Кланяєсь кѣлька разѣвъ въ зеркалѣ, начебъ повторявъ лекцію Малолюбки.) А може бы и посмакуватись трошки тою оковиткою... Настусю, якъ гадаєшь, не буде то чути? (кланяєсь въ зеркалѣ)

Н а с т у с я.

Та що зъ того, якъ трошки буде чути? Тай кельоньска вода оковиткою заносить...

Шкара лупка.

Заносить? О, якъ заносить, то не хочу, сохрани Господи!

Н а с т у с я (кокетно)

Панъ певно хотять кому подобати ся?

Шкара лупка (уемѣхаєсь, все при зеркалѣ)

Подобати? (до себе) Забувъ я, що дальше... (надумуєсь — зъ пальцемъ на чолѣ) Що дальше? Тримати ся просто (простуєсь), кланятися низенько (кланяєсь) и ага! (оглядаєсь до Настусѣ.)

Н а с т у с я (здивована — ѡдъ часу до часу щѣткою нѣбы порохи стирає, а все позирає на Шкара лупку)

Що ѡнъ робить?

Шкара лупка.

(споглядаючи то въ зеркало то на Настусю)

Ага! сѣти въ кутику и . . . (голосно на боцѣ) Ану, якбы я такъ зробивъ маленьку пробу зъ Настусею... Переконаюсь, чи правду казавъ Малолюбка. ѐнъ багато говорить; говорить, що тѣлько вже розлюбивъ, а якось дотеперь не оженивъ ся. Ану спробуймо, чи добра его рада? (хутко скаче ѡдъ зеркала и сѣдає въ кутику глишаючи то на Настусю то въ гору.)

Н а с т у с я (зъ по́дъ ока дивлячись на Шкаралупку)

Що ему? (при стиранио выдѣтае ѣй щѣтка на землю)

Шкаралупка

(зрываєсь скоро, щобъ подати щѣтку — але незручний мало еи не перевертає. Подаючи ѣй щѣтку:)

Прошу! прошу!

Н а с т у с я (майже рѣвночасно)

О панъ ся фатигують! (не спускає о́дъ теперь очей зъ Онисима)

(Шкаралупка по́дбѣгає на свое мѣстце и дивлччись на Настусю, кладе руку на сердце и голосно зѣтхає)

Н а с т у с я (на боцѣ)

Боже святой, якъ дивно менѣ робить ся въ сердцю!
(дивить ся на Шкаралупку)

(Шкаралупка зѣтхає)

Н а с т у с я (помало, соромливо)

А чогожь панъ такъ тяженько зѣтхають?

Шкаралупка (паде на колѣна — вытягає руки)

За предметомъ моего душевного бажанія — за архангеломъ моимъ, Настусенько!

Н а с т у с я (кидає щѣтку зъ рукъ, бѣжить, по́дносить и обѣймає Шкаралупку — скоро и миленько говорячи:)

А Господи святой, дежь я того варта! Встаньте, паноньку, встаньте мѣй соколику найдорожшій! (горячо обѣймає)

Шкаралупка (до публики)

Правду сказавъ Панталеймонъ, ей-Богу правду!

Н а с т у с я (не пускаючи его)

Тажь я того выжидала, якъ спасенія выжидала, мѣй голубчику! якъ ока въ головѣ дозировать'му, и ходити коло тебе, мѣй единый! (обгортає и цѣлує)

Шкаралупка (боронить ся)

Настусенько, Настусенько, ще хто прійде!

Настуся.

Най иде, хто хоче, най цѣлый свѣтъ сходить ся,
мѣй сизокрилый, я кождому скажу, що твоя... твоя...
(обѣймае)

Шкаралупка (боронить ся дужше)

Настусенько, Настусенько, що ты робишь?

Настуся.

Люблю тебе, Онисимцю, якъ нѣхто въ свѣтъ, и ты
мене любишь, серденько. Тому не ѡдступлю тебе ѡдъ
нынѣ анѣ на крокъ.

Шкаралупка (вымотуе ся — Настуся тягнесь за нимъ)

Теперь вже не знаю, що робити... Кобы хотъ Пан-
талеймонъ прійшовъ сказати!

Сцена 7.

Попереднїй Передше еще являеь въ головныхъ дверехъ

Володимиръ.

Володимиръ (уемѣхаючи ся)

А, а, дядечку! дай Боже щасливо!

(Шкаралупка змѣшанный, выпыхае Настусю на право чимъ скорше)

Настуся (по дорозѣ)

А щожъ то злого? Тай паничъ можуть знати, що
я имъ вуйна . . . (ѡдходить на право)

(Шкаралупка обтирае пѣтъ)

Володимиръ (уемѣхаючиь)

Видно, що и вы дядечку маете задушевнїй порывы.

Шкара лупка.

Ты бачивъ все?

Володимиръ (усмѣхаючись)

Всего нѣ, але такой дещо заздрѣвъ.

Шкара лупка.

То лишь проба була, ей-Богу проба.

Володимиръ.

Для мене, дядечку, выстане проба, бо на проче правдоподобно свѣдкѣвъ не схочете.

Шкара лупка (гнѣвно)

Не говори дурницъ, Володку! Слово чести даю, що проба!

Володимиръ (сѣдає)

Що менѣ въ прочѣмъ до того. Я своего, дядечку, маю досыть.

Шкара лупка.

А ты зновъ що маєшь?

Володимиръ.

Мушу вже теперъ вамъ признати ся, бо справа скѣнчена, (злосливо оглядаючись на право) може не такъ щасливо якъ ваша.

Шкара лупка (гнѣвно)

Вже зновъ, Володку? кажу тобѣ, що проба.

Володимиръ

Вѣрю Вамъ, дядечку, вѣрю, лишь не гнѣвайтесь — але скѣнчилось все надъ сподѣване щасливо.

Шкара лупка (причѣсуючись)

Щожъ такого?

Володимиръ.

Женю ся, дядечку!

Шкаралупка (пускае гребѣнь зъ рукъ).

Ты? такій молодикъ?

Володимиръ.

А колижь женити ся, якъ не молодымъ?

Шкаралупка.

Тажь ты ледво маєшь — 30 лѣтъ!

Володимиръ.

Не причиняйте, дядечку, бо лишъ 26.

Шкаралупка (згършений)

То ще гърше! Я въ твоѣмъ вѣцѣ и не думавъ о женитьбѣ. А якбы бувъ хто вспомнувъ, бувъ бы я зачервонѣвъ ся по уха.

Володимиръ.

Алежь, дядечку, наибольше женять ся въ моѣмъ вѣцѣ.

Шкаралупка.

Та въ тѣмъ и бѣда, що ледво молодикъ, а вже до женитьбы рве ся. Недосвѣдченный легкодухъ не помѣркуе, що якѣ батьки, — такі и дѣти, якѣ дѣти — така родина, яка родина — така суспѣльнѣсть, яка суспѣльнѣсть — такій нарѣдъ. Вы повинні — отъ якъ то дѣесь въ судѣ, въ урядѣ — кѣлька лѣтъ передше попрактикувати де у людей статочныхъ, а опѣсля женити ся...

Володимиръ.

Получивши свѣдоцтво апликаціи....

Шкаралупка (горячо)

Що иншого, якъ женить ся чоловікъ поважный, статочный: онъ знае, якъ до того взятись, яку собѣ vybrати, якъ повести єѣ, дѣти, родину, дѣмъ — то зовємъ инше дѣло. Я тобѣ ручу, що бѣда нашого народу лежить головно въ тѣмъ, що батьки нашѣ молодыми поженили ся.

Володимиръ.

Та бо такъ дѣєсь въ цѣлому свѣтѣ.

Шкаралупка.

Перепрашаю! зъ ѡдки ты знаєшь, що въ цѣлѣмъ свѣтѣ дѣе ся? Ты повиненъ знати, що такъ дѣятись не повинно.

Володимиръ.

Алежь бо и панны, гадаю, волять молодшихъ.

Шкаралупка.

Бо вы то все поцєували, все до горы дномъ перевернули! Що панна має волѣти? Панна має волѣти тоє, що ся їй скаже. А вжежь кождый батько волить чоловіка поважного, статочного, якъ якого вѣтрогона...

Володимиръ.

Тѣлькожь бо бѣда, що тѣ люде статочнѣ якось не женять ся.

Шкаралупка (гнѣвно)

А якъ же женити ся, якъ вы молодики всюды напыхаете ся. Уступѣть ся вы, а поженемось мы!

Володимиръ.

О вже бы я свои нѣкому не ѡступивъ.

Шкаралупка (гнѣвно)

Тримай собѣ єѣ! Она певно така мудра, якъ и ты. А якажь она? чи умѣвъ ты хоть vybrати?

Володимиръ (одушевленный)

Она може, дядечку, и не така краса, якъ малюють поеты; за то мила, людяна и щира душа якъ рѣдко, образована особливо въ нашѣй словесности, патріотка, ажъ чоловѣка самого пѣдносить.

Шкаралупка.

Отъ видишь, таке чудо, якъ ты самъ. Женишь ся, а навѣтъ выбрати не умѣешь.

Володимиръ.

Я выбравъ таку, яка менѣ до душѣ припала. (злосливо — заглядаючи и показуючи на право) Вашъ смакъ певно иншій!

Шкаралупка.

Ту не ходитъ о смакъ, але о розумъ! Кожда дѣвчина, що хоче вийти за-мужь, повинна бути: (числитъ на пальцяхъ) хорошенька, молоденька, товстенъка, багатенька и и... ага, чепурненька — розумѣешь?

Володимиръ (усмѣхаючись)

И вы таку собѣ выбрали?

Шкаралупка.

Выбравъ.

Володимиръ.

А хтѣжь она?

Шкаралупка.

Видишь, якій цѣкавый! Вже тобѣ жаль — але не дурный сказати!

Володимиръ.

Я, дядечку, щасливый изъ своего выбору. Колибъ ще вы не були противнѣи...

Шкара лупка.

Хорони Боже! Май собѣ небоже, що тобѣ гоже.
Лише одно условіе: твое весѣле не ѡдбудесь скорше
чимъ мое.

Володимиръ (шкробаючись)

Ой, дядечку, то я ще довго буду ждати!

Шкара лупка (рѣшучо)

Найдовше три недѣль. Я то скоро роблю; не ѡд-
тягаю такъ, якъ то вы, хлистики, звичайно.

Володимиръ.

То згода!

Шкара лупка.

Отъ видишь, ще нынѣ выберусь въ сваты, завтра
освѣдчусь, а за три недѣль оженюсь.

Володимиръ (смѣе ся)

А, то на тое ѡдбувалася проба?

Шкара лупка (недобрый)

На тое! на тое! За три недѣль переконаєшь ся на-
глядно!

Сцена 8.

Попередній. — Въ головнихъ дверехъ стають Мало-
губка и Кашкевичъ.

Шкара лупка.

О вже панове на ѡбѣдъ! (на право) Настусю! Насту-
сю! накрывай!

(Настуся зачервонѣла выбѣгавъ зъ правыхъ дверей зъ обру-
сомъ — загалъне витанѣ)

(Заслона спускаєсь)

Д ѣ я П.

ДЕКОРАЦІЯ: Свѣтлиця у Доброходцкихъ, досыть выставна и пристроена. Пóдъ однимъ ôкномъ розложеный столикъ до картъ, близъ печи столикъ зъ цвѣтами.

Сцена 1.

Юрій (самъ, лежитъ на канапѣ — за ôдслоною встае)

Отъ и неспамятавъ ся чоловікъ, якъ собѣ заснувъ, Господи, Господи! Якъ бы то бувъ чоловікъ такъ давнѣйше за часôвъ бл. п. старокавалерскихъ заснувъ, здадобъ ся ему, що ледво кости пòдôйме; а теперь чоловікъ щасливый, якъ має хвильку супокою, и хотьбы на камени засне.

Що то значить жѣнка! Бѣднї тї соколики: Шкаралупка, Малогубка та Кашкевичъ! Они хотять для супокою женити ся! Ха, ха, ха! Якбы они знали, якїй то супокôй, пòдтиналибъ полы и остали при своихъ окладахъ, моризонахъ, банькахъ, що имъ лагодить Настунька. Жѣнка — то вѣчна неволя, зъ жѣнкою жити — то фильзофія, ще й яка фильзофія!

Отъ, хотьбы моя. Загнѣвалась, що я хвильку нынѣ забавивъ ся у товаришѣвъ. Бойть ся все, щобъ я не поцсувавъ ся у нихъ. Вже не говорила нѣчо ôдъ обѣду и що лишъ не видко якъ загремить и бухне хмароломомъ (зазирае на лѣво.)

Але на то есть рада. Перша и найважнѣйша: терпеливôсть. Якъ лишъ загудить и загремить, ты Юрцю тихо, ша, дай тѣй выгремѣти ся! Оп ôсля скриви ся, удай слабого, — то она заразъ змякне, бо кожда жѣнка

хотьбы й найлихша боить ся, щобъ чоловѣкъ еи не умерь. Дальше удай, що все, що робишь, для неи робишь. То ѣй лестить, схлѣбляе; ѣй здае ся, що она дѣйстви цѣлымъ свѣтомъ для тебе.

Але якъ я нынѣ зроблю? (надумуєсь) Ага, ей-Богу, коли менѣ слабостю не вдасть ся еи втихомирить, скажу, що я сватаю Шкаралупку зъ еи сестрою. Превосходно! (затирае руки) якъ не можь лучше! буду мати „фрай“ зъ на 3 недѣль. Хоть правда, Анна для нихъ якъ разъ годить ся. И розумна женщина и нѣчого ще, а найголовнѣйше: яко вдова не въ однѣмъ практична. Добре, ей-Богу добре!

А якъ она опѣсля ихъ возьме въ руки, якъ моя? Ну, то що? Я за те не ѳдповѣдаю, то вже ихъ дѣло дати собѣ раду. А менѣ хто радить?

Однакъ то имъ на зле не выйде, якъ Богомъ а правдою сказавши и менѣ на зле не вышло. Жѣнка для старого кавалера то такъ якъ студеный тушь на вялѣ члены; она его ѳдсвѣжить, розѳгрѣе, роздрухае. Якъ пѳчне вычисляти деннѣй регистра: а треба менѣ се-го а того, а пѳйди но ту а пѳйди но тамъ, а постаратись бы о се а о те, тобѣ-бѣ не лежати якъ столѣтному дуплу, а рушь ся — тыжь мужчина, голова, господарь!

Господи! чоловѣкъ стогне, але йде; зъ початку помало, помало, нога за ногою; потѳмъ якъ розрухаєсь, самъ не знае, зъ ѳдкѳля силы набравъ — такъ бѣжить, а все то для святого спокою!

Добре то сказано, що житье — то рухъ, то ненастаннѣй коливоротъ всѣхъ суставъ тѣла и душѣ. Кто въ самѳмъ собѣ не чуе того жизненного мотору, — мусить собѣ справити штучный; а такимъ штучнымъ моторомъ жия — то . . . жѣнка! (зазирае на лѣво).

Але петь! иде мѡй моторъ! Бррррр! вже чую зъ далека его фосфоричный впливъ... (сѣдає въ кутику на канапѣ — въ покѡрненькѡй поставѣ.)

Сцена 2.

Юрій. — Юрія входить зъ лѣвой стороны.

(Юрія женщина сварлива, энергична, худа. Зъ порога оглядає хмарно довкола свѣтлицю. Офукуюсь и скоро бѣжить столикъ до картъ пересунути до печи, а столикъ зъ цвѣтами пѡдъ ѡкно.)

Або то поставлять, якъ треба? Де тамъ! А непо- трѣбы безголовѣ! Чекайте, якъ котре менѣ въ руки попа- де ся! Стѡлъ до картъ пѡдъ ѡкно поставили — та чи чувъ хто таке? Щобъ собѣ люде ноги побдморожували! (до стола зъ цвѣтами) А цвѣты до печи засунули, щобъ зѡ- вяли, зѡсхли! Господи святыѣ, дай терпеливости хоть нынѣ! (зъ гуркотомъ пересуває.)

(Юрій покашлює)

Юрія (окомъ на мужа)

Абожь то е кому подивитись, наглянути, наказати — де тамъ! Десь у людей и господарь уважає за свѡѣ обовязокъ надглянути...

Юрій (на боцѣ)

Починає блискати!

Юрія.

А у насъ де! Сама одна розбивайсь та розщипайсь ѡдърана до ночи, и въ покою и въ кухни и на стриху, въ пивници, — дѡмъ, дѣти, чоловѣкъ все то на твоѣѣ бѣ- днѡѣ головѣ! (зъ пѡдъ ока на Юрія) А ѡнъ щобъ лише въ яку компанію зайти!

Юрій (покашлюючи)

Починає гремѣти!

Юрія.

Перейтись, зайти, забавити, оденъ другому постави ти,

а дома жѣнку лишати, та хіба ѣсти и спати! Такі ихъ обовязки родинні! А ты роби, ходи, заходись, начебъ нанялась у него. А Господи святий, чого мене такъ тяжко покаравъ! (наче ридає)

Юрій (на боцѣ)

Вже й дощъ, розпинай, Юрцю, парасоль! (голосно зъ уданимъ жалемъ) Юрцю! Юрцю!

Юрія.

Десь у людей щастє jinakше. Отъ у Милюнѣ: мужъ хотяй совѣтникъ, цѣлый день божій якъ лишъ зъ бюра прійде, коло жѣнки, дѣточокъ: и сяде, и бавить ся, и пѣйде, послухає, ажъ мило дивити ся. А ту, якбы на перекѣрѣ тобѣ, щобъ лишъ дома не посидѣти!

Юрій (зъ уданимъ жалемъ)

Юрцю! Юрцю!

Юрія.

Десь давнѣйше чоловѣки умѣли жити дома: и жѣнки и дѣти були щасливі. Нынѣ повынаходили: анкеты комитеты, рады парады, зборы выборы, интересы процессы и Богъ знає які слабости, а то все, лишъ щобы жѣнку задурити.

Юрій (я. в.)

Юрцю! Юрцю!

Юрія (глумливо)

А де ты йдешъ, Юрцю? — Иду на за сѣданіє! — Можебъ намъ нынѣ выбрати ся до Аннунѣ на хвилию? Не маю часу, иду на за сѣданіє! — То завтра може пѣйдемъ — належить ся! — И завтра маю за сѣданіє! — То въ недѣлю выберѣмъ ся! — И въ недѣлю маю за сѣданіє! — Не розпука-жь то?

Юрій (я. в.)

Юрцю! Юрцю!

Юрія (остро)

Почекай, голубчику! послѣдній разъ ты менѣ самъ выходивъ! Не пойдешь бѣльше, нѣ! Припну, ей-Богу припну! А якбы менѣ хто зъ твоихъ товаришѣвъ прійшовъ, нажену, ей-Богу нажену!

Юрій (дуже покрбно)

Юрцю! Юрцю! На що то казати, тажъ ты знаєшь, що я въ такій дѣла заходить не люблю,

Юрія (саркастично)

Нѣ?

Юрій (покрбненько)

що я бдѣ нашого подружїя нѣ крокомъ нѣгде не поступивъ въ товариства,

Юрія (я. в.)

Нѣ?

Юрій.

що я лишъ на тое оженивъ ся, щобъ мати приютъ, спокѣй, жите дома.

Юрія.

Такъ? Ще випирає ся! А дежъ ты нынѣ бувъ, соколику, бдѣ рана до вечера?

Юрій (все нѣбы зломаный)

Юрцю! тажъ я въ полудне лишъ вийшовъ на хвилю, а ты вже прогнѣвала ся за тое и бдѣ обѣду не говоришь. (сумно) Ты не знаєшь, якъ мене то болить... Я зъ розпуки кинувъ отъ тутъ собою на софу, ажъ въ крижахъ затрѣщало (кулить ся и кривить). Теперъ такъ ломить, що годѣ высидѣти.

Юрія (хутко зриваєсь)

(печаливо) А фрасунку мѡй нещасливый! Сейчасъ посмаруй тою мастею ѡдъ Настуньки — заразъ принесу! (бѣжить на лѣво)

Сцена 3.

Юрій (самъ, выбухуе смѣхомъ и зъ радости затирае руки)

То друге средство! Почекайте, по третѣмъ то й цѣлувати буде. Кажуть жени ся молодымъ! Де бы собѣ молодой давъ раду въ такѡмъ випадку? Лѣта, лѣта! Що лѣта — то й розумъ! (заглядае на лѣво) Але петь! вертае! (кривить ся, якъ перше.)

Сцена 4.

Юрій, Юрія (вертае зъ флящиною)

Юрія (подаючи флящину)

На, оно певно поможе, а въ кѡнци коли не поможе, то й не зашкодить. Ай Господи, Господи, кобы хоть не розболѣвъ ся!

Юрій.

Чекай ще хвилѣчку, Юрцю, може само перейде (простуе крижѣ). Въ сѣй хвили якось оно лучше стало. Бо видишь, Юречку, менѣ сама иритація шкодить найбільше, — а ты такъ тяжко гнѣваєшь ся на мене.

Юрія (трошки подобрѣвши)

Бо кажи самъ, еслибъ ты такъ бувъ на моѣмъ мѣстци, бувбы ты лѣпшій? Женщина сама зъ цѣлымъ домомъ полишена на себе; всего доглянь, всему дай раду, и ту и тамъ! (уносить ся) Нѣ одной душѣ щирои въ хатѣ, а ты собѣ йдешъ Богъ знае куды! То безсовѣстно, то погано, то...

Юрій (гулячись)

Ой крижѣ, крижѣ!

Юрія (лагѣдно)

Та я вже нѣчо не кажу. Посмаруй же заразъ! (подає фляцинку.)

Юрій (простуєсь)

Нѣ, нѣ! може само перейде. Бо видишь, Юрцю, ты гвѣваєшь ся, уносишь ся, а не спытаєшь насампередъ, де я бувъ, зъ кимъ я бувъ, чого я бувъ. Може то я бувъ не тѣлько для себе, але й для тебе.

Юрія (гнѣвно)

Для мене?

Юрій (спокѣйно)

Для тебе!

Юрія.

То вже дѣйстно годѣ вытримати! (на боцѣ) Ой як-бы не крижѣ, далабъ я тобѣ!

Юрій.

Почекай, Юрцю! Ты знаєшь Анну, по мужу Ще-добру...

Юрія.

Моя гѣтечна сестра.

Юрій.

Такъ! Она вдова?

Юрія.

Вдова. Отъ хто зна' чи не щасливша, що не має клопоту.

Юрій.

Отъ видишь, готова зновъ мати клопѣтъ.

Юрія (цѣкаво)

Якій?

Юрій (смѣло)

Я єѣ сватаю.

Юрія (усмѣхаючись чемно)

А то зъ кимъ, Юрцю?

Юрій.

Та якъ кажешъ, що буде мати клопѣтъ, то може дати спокѣй.

Юрія.

Видишь, Юрцю, якій ты недобрый.. Тебе цѣлѣсенній день не було дома, а я нѣ словечка не сказала — а ты за одно слово вже хватаєшь; ну, зъ кимже сватаєшь?

Юрій (усмѣхаючись)

А не гнѣваєшь ся?

Юрія.

Ну, зъ кимъ же?

Юрій.

А не гнѣваєшь ся?

Юрія (смѣєсь)

Не гнѣваюсь. — Зъ кимъ?

Юрій.

Коли такъ, то поцѣлуймось.

Юрія.

А якъ ты дурить?

Юрій

Слово чести, що нѣ.

(Юрій и Юрія цѣлуютъ ся.)

Юрій (на боцѣ, показуючи пальцемъ на голову)

А що, не казавъ я?

Юрія.

Ну, зъ кимже сватаєшь Анну?

Юрій.

Видишь, мой давній товаришъ задивились на мене, побачили, якъ менѣ добре, якій я щасливый, тай забажали собѣ подружитись. Идеаломъ жѣнки для нихъ — то ты Юрцуню, тому хотѣлибъ такъ близько въ твоѣй родинѣ посвататись.

Юрія (утѣшно)

И хотять Анну?

Юрій (трошки звѣльня)

Такъ, Анну.

Юрія.

Котрѣжь то, Юрцуню, котрѣжь?

Юрій.

Та я ихъ нынѣ запросивъ навѣтъ, бо знавъ, що и Анна буде у насъ. Але що зъ того, коли ты сказала, що ихъ наженешь.

Юрія (солодко)

Алежь, Юрцю, я не гадала такъ зле о тыхъ товаришахъ, що мають такій честній намѣры, що не уганяють Богъ зна' за чимъ, що (зъ натискомъ) не хотять же-

натыхъ псувати, — але хотять заснувати собѣ огнище дома спокѣйненъке, миленьке, коло жѣнки, дѣточокъ. Такихъ я сердечно навиджу, бо они цѣлкомъ до тебе подѣбнѣи.

Юрій.

Отъ видишь, якъ разъ такі сватають ся до Анны.

Юрія (горячо)

Котрѣжь то, котрѣ, Юрцюню?

Юрій.

Шкаралупка, Малолюбка, Кашкевичъ.

Юрія (наче зъ неохотя)

Е, тѣ старѣ кавалеры!

Юрій.

Даруєшь, але и Анна вже не до веснянокъ числить ся.

Юрія (пышно)

Але яка Анна ще собѣ — нѣвврочку!

Юрій.

Але вдова!

Юрія.

Щожъ то вадить?

Юрій.

Що вадить, не могу такъ ясно сказати, але знаю напевно, що то дуже богато вадить!

Юрія (остро)

Юрцю! вже тебе попсовали!

Юрій.

Та я нѣчо не кажу. Я лишъ кажу те, що Анна

вже дочку далій має на выданю. А якъ мати и дочка разомъ на выданю, то дочка матери дуже богато вадить.

Юрія.

Часомъ мати лучша якъ дочка.

Юрій.

Того напередъ не можна знати. Я знаю лишъ те, що кождый зъ нихъ для Анны дуже добра партія. Въ прочьмъ, якъ тамъ собѣ схочете.

Юрія.

А мають они що?

Юрій.

И характеръ и маєтокъ!

Юрія (скоро)

Знаєшь, о скільки собѣ пригадую, — бо давно вже ихъ видѣла, — они ще досыть приємні.

Юрій (наивно)

Характеръ, чи маєтокъ?

Юрія.

Нѣ, они самі, — хотяй, правда, и Анна не така бѣдна. Має каменичку!

Юрій.

На тую каменичку хйба лишъ у Львовѣ кого знають, бо тамъ теперъ чую кавалеры на каменецѣ вельми ласі.

Юрія.

Тажъ то ладна каменичка.

Юрій.

Ладна, але має одну велику хйбу, що для двохъ

партій за тѣсна трошки. Коли зятя прийме, сама хіба въ подвѣрю усяде.

Ю р і я.

Але ты имъ не потребуєшь то заразъ казати, Юрцю!

Ю р і й.

Хорони Боже! Я староста! (на боцѣ) Якъ менѣ лишъ той интересъ удасть ся, подамъ ся на куратора вдови-
чо-сиротиньского фонду.

Ю р і я (вѣшно)

То они нынѣ у насъ будуть?

Ю р і й.

Що лишъ не видко — коли ихъ не выженєшь...

Ю р і я (гладить єго)

Алежъ Юрцю, видишь, я за то тебе дуже люблю, коли маю доказъ, що ты на мене памятаєшь, стараєшь ся на мене...

Ю р і й.

Я на тебе завсѣгды памятаю, Юречку! И колибъ ты менѣ такъ позволила частѣйше де выйти...

Ю р і я (цѣлує єго)

О що до того, Юрцуню, то нѣколи! Тыбъ ще перестудивъ ся (одходить на лѣво спѣшно). Але мушу подивити ся до кухнѣ — на тѣлько осѣбъ не була пригото-
тована (одходить.)

Сцена 5.

Ю р і й (самъ)

И служижъ имъ ту вѣрно! Гадавъ, що хоть на кѣлька недѣль высвободжусь, тымчасомъ каже: „щобъ ты не перестудивъ ся“. Га, що робити! Колись грибъ,

лѣзь у кошѣль. (По хвили) Кобы хоть такъ на годинку тарочка коли стукнути! Може хоть нынѣ зъ Малогубкою та Шкаралупкою — бо Кашкевичъ, знаю на pewno, не буде грати — шкода гроша!

Сцена 6.

Середній дверѣ отвирають ся — въ нихъ Малогубка, Шкаралупка и Кашкевичъ. Веѣ зъ пересадною елеганцією убрані чорно, довгій староевѣтскій цилиндры, бѣліи, великіи краваты й ковиѣры. Стоять передъ дверми и припрошують ся, хто першій мае увѣйти Веѣ мають въ правѣй руцѣ позавиваніи дарунки: ляльку, — Шкаралупка велику, Малогубка меншу, Кашкевичъ дуже маленьку.

М а л о г у б к а (до прочихъ)

Прошу, прошу!

Ш к а р а л у п к а (до прочихъ, ѡдступаючи въ задъ)
Дуже прошу!

К а ш к е в и ч ь.

За нѣчо въ свѣтѣ, всечестивѣйшій, прошу!

Ш к а р а л у п к а (до Малогубки)

Прошу, прошу, вы голова!

М а л о г у б к а (до Шкаралупки)

Прошу, вы нынѣ хозяинъ нашъ!

К а ш к е в и ч ь (до обохъ)

Прошу, прошу, все вы старшина, я не достойный той чести.

Ю р і й (пѡдѣйшовши до нихъ)

А прошу, миліи гостѣ, прошу!

(Веѣ три спорять ще хвильку, въ кѡнці разомъ втискають ся до свѣтлицѣ. Веѣ, видно въ слѣдующихъ сценахъ, тримають ся пѡсля пришеу Малогубки).

Юрій.

Вітайте, всечестнѣйшій, якъ спалось по обѣдѣ?
(Всѣ вітають ся церемоніально — и низькими поклонами)

Шкаралупка.

Дякую красенько, годъ було заснути.

Юрій.

Розумѣю, розумѣю, въ навечерію такого дѣла...

Малогубка.

А дежъ вседостойнѣйша добродѣйка, де похрестничка наша?

Юрій.

Заразъ будуть служити. Вы, якъ бачу (дивлячись и показуючи на дарунки) — якъ тріє царіє.

Кашкевичъ.

То належить ся по закону...

Малогубка (тайно до Юрія)

А прійде тая, що намъ обѣцяли?

Шкаралупка и Кашкевичъ (таємничо)

Прійде?... прійде?...

Юрій.

Безъ сумнѣву — що лишъ не видко.

Малогубка, Шкаралупка и Кашкевичъ
(стискаючи руки Юрія)

Дякуемъ, дякуемъ, вселаскавѣйшій друже!

Сцена 7.

Попередній. — Юрія зъ Мисѣмъ и Мисею взявшись за руки входить зъ лѣвыхъ дверей.

(Малогубка, Шкаралупка и Кашкевичъ кланяють ся низенько).

Юрія (дуже солодко въ цѣлѣй сценѣ)

О, вітайте, дорогенькій гостѣ! Давно уже не мали щастя бачити... Згордували нами, панове, не ласкаві нѣколи.

Малогубка (зъ поклономъ)

Не мали смѣлости, всемілостивѣйша госпожа добродѣйка!

Кашкевичъ (зъ поклономъ)

Такъ, такъ! не мали смѣлости перешкаджати!

Юрій.

Усядьтежъ и будьте ласкаві...

Малогубка (до Мисѣ)

Передовеѣмъ зложимо нашѣ благожеланія вселюбѣйшому чаду и похрестниці моѣй: да живеть и прозябаеть многіи, премногіи лѣта!

Шкаралупка и Кашкевичъ.

Многая лѣта, многая лѣта!

Малогубка (розвиває свою ляльку, цѣлує Мисю и ѡддає)

А се на памятку ѡдъ хрестного отця.

Шкаралупка (розвиває, цѣлує дитину и ѡддає)

А се ѡдъ мене!

Кашкевичъ (такъ само)

А се дитятко ѡдъ мене!

Юрія.

Ахъ не заслужили на тѣлько ласки! Сердечно дякуємо. Усядьтежъ панове!

Юрій.

Сѣдайтежъ, дорогіи товаришѣ, сѣдайте та розгоствѣть ся.

(Юрія сѣдає, по нѣй веѣ три: Малогубка, Шкаралупка, Кашкевичь — оденъ коло другого.)

Юрія.

Передь всемъ мушу сердечно поблагожелати Всечестнѣйшимъ, що загадали покинути той дикій, поганый станъ бурлакованя, а задумали збудовати собѣ щастечко дома, той тепленькій раѣкъ, за котрымъ все, що жие на свѣтѣ, гине ѳдъ найбѣднѣйшого до найможнѣйшого.

Малогубка за нимъ прочѣ)

Истинна! истинна!

Юрія.

Бо прошужь панѳвъ, що красшого въ свѣтѣ ѳдъ дороженькой дружины, котра въ нѣякѳй хвили не ѳдступить, и милыхъ дѣточокъ, котрѣ память нашу переносять..

Малогубка.

Отъ рода въ родъ.

Шкаралупка.

Истинна, истинна!

(Кашкевичь шкробає ся въ голову)

Юрія.

Видите, всечестнѣйшѣ, въ якихъ тяжкихъ часахъ живемо. И слабости и пошести...

(Шкаралупка и Кашкевичь хватають ся за живѳтъ.)

Юрія.

И нещастя и випадки, — чоловѣкъ не знає, чие завтра. А такъ все ѳдрада, якъ чоловѣкъ знає, що має когось дома, що поможе и заступить хотьбы въ якѳй годинѣ, що скоршебъ сама умерла...

Шкаралупка (розжалений)

Правда, ей-Богу правда!

Юрія (показуючи на дѣти)

А дѣточки! Що пріємнѣйшого, якъ такъ бачити въ нихъ свѣй живѣсенкій портретъ? Чоловѣкови здаєсь, що самъ такій маленькій, живенькій, румяний... Правда, Юрцю?

Юрій (шкробаючись въ голову)

Правда, правда!

Юрія (до Малогубки)

Пригланьте ся лишъ, панове, яке то миленьке. Ручу, що наберете охоты...

(Малогубка и Шкаралупка беруть по одній дитинѣ на колѣна и приглядаючись мило — підгощують ними.)

Малогубка.

Ей Богу, прелесть!

Юрія.

Що то доперва, якъ такъ своє побачите!

Шкаралупка (одушевляючись)

Чудесно, чудесно! (любувєсь дитиною)

Кашкевичь (шкробаєсь въ голову)

(тихше) Кобъ лишъ не дѣвчата, не дѣвчата!

Шкаралупка.

А чомужь, всечестнѣйшій?

Кашкевичь.

Коштує, страшно коштує! Ледво що на свѣтъ появить ся — ты вже про вѣно думай!

Сцена 8.

Попередній — Головними дверми входить Анна, Мальвинка — за ними Володимиръ.

(Малогубка, Шкаралупка и Кашкевичъ зривають ся и стають въ кутъ по лѣвѣй — рядомъ, просто.)

Юрій (до нихъ)

Єсть, бачите, — то она!

Юрія (встаючи ѡддає дѣти на лѣво)

Отъ и другі гостеньки. Якъ ся маєшь, Аннунечко? (цѣлуютъ ся) А, и Мальвинка, а якъ постаточнѣла (цѣлує єѣ), дама на цѣлу губу! (ѡдклонюєсь Володимирови)

Юрій (представляє)

Маю честь представити: наша кузиночка Анна! панна Мальвинка... (показуючи на мужчинъ) Панове, Herr Kreiscommissär Малогубка, Herr Superofficial Шкаралупка, Herr Obereinnehmer Кашкевичъ (всѣ низенько кланяють ся)

Анна (женщина въ лѣтахъ, кокетка, видно набляншована)

Дуже менѣ пріятно пѡзнати!

Юрія.

Теперь розгостѣть ся мое паньство, якъ дома. Не понимаєте, яке намъ щастє приносите своимъ ласкавымъ посѣщенємъ. Прошу, прошу! Тобѣ Аннунечко маю богато, богато дечого сказати (тягне єѣ за собою)

(Гостѣ дѣлять ся на три групи:

Юрія бере Анну и обое сѣдають на канапѣ; побѡчь на фотелю Мальвинка.

Малогубка, Шкаралупка, Кашкевичъ стоять побѡчь Мальвинки якусь хвилию въ рядѣ — по лѣвѡмъ боцѣ.

Юрій и Володимиръ по правѡмъ боцѣ балакають)

Анна (до Юріѣ)

Щожъ такого цѣкавого, Юречку?

Юрія.

Богато, багато новинь! (обѣ починають живо шептати)
Шкаралупка (до Малогубки, показуючи на Мальвинку)
Бй-Богу, хорошенька!

Малогубка.

А яка чепурненька, бачите носикъ?

Шкаралупка (втѣшно)

А якій ушка маленькій, уважаєте?

Кашкевичъ (до обохъ)

А ковтки на нихъ видите, якъ свѣтять ся?

Малогубка (я. в.)

Пригляньтесь, ручка яка дробненька.

Шкаралупка.

А нѣжка, якбы побачили! лишъ що не видео...

Мальвинка (котру той розговоръ женує оглядаєсь)
Чомъ, панове, не ласкаві усѣсти?

Юрія.

Якажъ я неуважна! Прошу всечестнѣйшихъ ту
коло насъ, коло насъ!

Малогубка (зъ грацією до Мальвинки)

Бели Ваша Всечестнѣсть позволятъ, зъ наибѣльшою
пріятностію! (сѣдає коло Мальвинки и бѣдуваєсь зъ фотелемъ
бѣдъ неи)

(Шкаралупка тихцемъ сѣдає побѣчь Малогубки)

(Кашкевичъ то само побѣчь Шкаралупки)

(Всѣ три вдивляють ся неустанно въ Мальвинку)

(Маленька павза — всѣ три покашлюють.)

М а л о г у б к а (зъ грацією нахилиючись до Мальвинки)

Прошу Всечестности Вашей, чи Ваша Всечестнѣсть
були коли въ Куликовѣ?

Ш к а р а л у п к а (пѣбы такожъ цѣкавый)

Ага! ага!

К а ш к е в и ч ь (до Шкаралупки)

Що? що?

Ш к а р а л у п к а (зацитькуючи)

Пытаємось, чи Всечестнѣйша були коли въ Ку-
ликовѣ.

М а л ь в и н к а (усмѣхаючись)

Не була нѣколи!

М а л о г у б к а.

А менѣ здалось, що були.

Ш к а р а л у п к а (живо)

И менѣ здавалось, що були.

К а ш к е в и ч ь (живо)

Тай менѣ, ей-Богу, тай менѣ!

А н н а (впадаючи въ мову)

Але выбираємось, бо мы въ загалѣ постановили
собѣ довшу подорожъ по Галичинѣ.

Ю р і я.

Чомужъ не маєте собѣ позволити, — єсть хвала
Богу зъ ѡдки. Я на твоѣмъ мѣстци, Анночко, то бы
вѣчно ѣздила! (Анна и Юрія шепчуть дальше)

Ю р і й (до Володимира трѣбаючи талією картъ въ руцѣ)

Може бы мы собѣ тарочка?

В о л о д и м и р ь.

Коли не маємо третѣго.

Юрій (до Кашкевича шепотомъ)

Herr Obereinnehmer! може тарочка? може тарочка?

(Кашкевичъ киває зъ заду рукою, щобъ не перешкаджати.

Юрій шепче зновъ зъ Володимиромъ.)

Шкаралупка (до Кашкевича)

Дуже пріятна панночка!

(Кашкевичъ живо постакує головою)

(Павза. — Шкаралупка покашлює споглядаючи на Кашкевича, той такъ само споглядаючи на Малогубку, той на обохъ и т. д. безъ пересяды. Не радї, що розмова уриваєсь)

Малогубка (до Мальвинки я. в.)

Прошу Вашои Всечесности, чи Всечестнѣсть Ваша любять бѣльше весну чи зиму?

Шкаралупка (якъ перше)

Ага! ага!

Кашкевичъ (рострѣпаний)

Що? що?

(Шкаралупка киває рукою, щобъ не перешкаджавъ.)

Мальвинка (крѣзь смѣхъ)

А хтожбы не волѣвъ весны? Весна єсть найкращою порою.

Малогубка (дуже живо)

Дуже хорошо! дуже хорошо!

Шкаралупка.

Удивительно, ей-Богу!

Кашкевичъ.

Истинна, истинна! (до Шкаралупки) Що она сказала, бо я не уважавъ.

(Шкаралупка зацитькує єго рукою)

(Павза маленька)

Ю р і й (заходить зь заду межи Малогубку а Шкаралупку, трі-
паючи картами)

Може тарочка маленького?

(Всѣ три кивають зь заду руками, щоби не перешкаджати.)

Шкаралупка (обтираючи пѣть зь чола, несмѣло)

Прощу честна, всечестна, (затинаєсь) всечестнѣйша,
всечестности Ваша, якъ може бути далеко зь ъдеи —
до Марсиліи або Тульону...

Малогубка (скоро)

Города тіи лежать вь Южной Франціи.

Шкаралупка (офукнувши Малогубку, знову до Мальвинки)

Але зь ъдтамъ вѣють вѣтры сюда до насъ.

Малогубка (скоро)

Вѣтры зь ъдтамъ не доходятъ до насъ, бо ъдбива-
ють ся о Альпы.

Шкаралупка

(ще бѣльше не радый, що ему перебиває Малогубка)

Але коли така буря зѣрвесь велика, може и до
насъ черезъ Альпы перебитись.

Мальвинка.

Певно, що може.

Шкаралупка.

То може до насъ и холеру занести?

Мальвинка.

О, я еи не боюсь.

Анна (ѡдъ довшого часу не спускає очей зь Шкаралупки)

Мы маємо несомнѣве средство проти всякои епи-
деміѣ.

(Шкаралупка зрываючись бѣжить до Юрія, Кашкевичь пѡд-
суваєсь на его мѣстце)

Шкара лупка.

(на боцѣ) Мають средство, чудесно! (до Юрія) Мѣй выбѣръ готовый, хотяйбы и нынѣ ѣй скажу.

Юрій.

Нынѣ не уходитъ, товаришу, але завтра въ полудне пѣйдѣть.

Шкара лупка.

А завтра вже буде можна?

Юрій.

Можна! Въ такѣмъ вѣцѣ вже церемоній не робить ся. А теперъ може тарочка? (трѣпає картами)

Шкара лупка.

Пѣзнѣйше, пѣзнѣйше, серденько! (зближаєсь и грѣзно до Володимира) Я уважавъ, що ты зъ-паньствомъ Щедобрыми сюда прійшовъ.

Володимиръ.

Мои знакомі они.

Шкара лупка.

Уважай, щобъ менѣ того бѣльше не бувало! На чести и добрѣмъ имени того дому менѣ дуже богато залежить. Розумѣешь?

Володимиръ.

Алежь, вуйку!

Юрій (починає щось толковати Володимирови показуючи замѣтно на Анну)

До неи! розумѣете? Мальвинка ваша!

(Володимиръ киває головою и починає смѣятись. Шкара лупка пѣдходитъ до своихъ товаришѣвъ, басомъ дивлячись на Кашкевича, сѣпає его за фракъ, щобъ усѣвъ на своѣмъ мѣстци. Опѣсля нерадо дуже сѣдає на его фотелю.)

Кашкевичь. (до Мальвинки)

Перепрашаю Вашои Всечестности, що перешкаджаю. А яке еродство мають Ваша Всечестнѣсть противъ холеры — дуже дороге?

Анна (уемѣхаючись)

По просту выѣхати. Якъ лиш холера сюда прійде, я продаю каменіцю, тай їду на Украину.

Юрія.

О, якбы такъ мала якъ ты, я бы сей часъ выѣхала.

(Кашкевичь зриваєсь — Шкаралунка пѣдуваєсь на его мѣстце)

Кашкевичь (весело)

(на боць) То она має каменіцю? Коли має стара, то певно запише донць. Бо на що старѣй каменіць? Я їй ѡдступлю оденъ покоикъ, буде задоволена, хотяй, правда, и той бы де що принѣсь. А втѣмъ побачимо, (пѣдходить до Юрія секретно) я готовый, хотьбы заразъ!

Юрій.

Пѣдождѣть до завтрѣ, товаришу, бо то въ чужѣй хатѣ якось не уходить.

Кашкевичь.

Майте рацію; я до завтрѣ затримаюсь.

Юрій.

Такъ, такъ! Оно лѣпше, якъ холоднѣйше.

Кашкевичь (стискає его за руку)

Имя ваше благословити буду до скончанія вѣка.

Юрій.

(на боць) У вдовиць женихъ на полици. Вже двоухъ має до выбору. (до Кашкевича трѣпаючи картами) А теперь може тарочка?

Кашкевичь.

Не уживаю того, не уживаю! (показуючи пальцемъ на Володимира) Що той молодикъ ту хоче?

Юрій (киває рукою зъ легковаженемъ)

Знакомый лише, знакомый!

(Кашкевичь бѣдходить и сѣдає на свое мѣсце — рука близь сердца.)

Юрія.

Ахъ, Аннунечко, я ту такъ мило забавилась а менѣ-бѣ и до кухнѣ на хвильку заглянути. Застуши мене ту, серденько! Панове не прогнѣвають ся за таку замѣну?

Малогубка, Шкаралунка и Кашкевичь

(зрываючись)

Зъ наибѣльшою приятностю!

Анна.

И я на хвильку встану перейтись!

(Анна встает, за нею Мальвинка, обѣ перепускаючи Юрію. Соколки рѣвно пропускають граціозно. Юрія переходячи коло нихъ грозить имъ пальцемъ и бѣдходить на лѣво.)

Сцена 9.

Попередній.

(Мальвинка сѣдає на свое мѣсце. Малогубка пѣдступає до Юрія. Шкаралунка пѣдсуваєсь на фотель Малогубки, Кашкевичь на мѣсце попередного; оба послѣдній руки близь сердца)

Анна.

(проходжуєсь по салѣ, кокетно споглядаючи на Шкаралунку и Кашкевича — у одно вахлюєсь. До публики:)

Бєть надѣ чимъ подумати! И характеръ є и маєтокъ є — коли незносно старі. Га, щожь робити! Бери Гавріиле, щобъ другіи не зѣбли! (Зѣ пѣдъ вахляря заглядає на нихъ, онижъ то на неѣ то на Мальвинку)

Малогубка (до Юрія накликаючи)
 Петъ! петъ! прошу!

Юрій (трѣпаючи картами)
 Може тарочка? може тарочка?

Малогубка.
 Не могу, не могу! То було-бы образою госпожь.
 Юрій.

Сохрани Господи!

Малогубка.
 Не могу, не могу! мушу ихъ бавити. Въ прочѣмъ
 я теперь дуже розмаяный.

Юрій.

Га, га!

Малогубка (секретно)

Не мѡгбы я нѣсколько словъ зъ нею самъ на самъ
 поговорити?

Юрій (здивованый)

Зъ кимъ?

Малогубка.

Зъ матерю!

Юрій.

Не уходитъ, не уходитъ, добродѣю!

Малогубка.

Я мушу зъ нею поговорити, — я не выдержу!

Юрій.

До завтрѣ, до завтрѣ мусите выдержати. Завтра
 по всѣй формѣ...

Малогубка.

Але памятайте, до завтра! Скажѣть вѣ то прошу.
(стискае его за руку)

(Побачивши Володимира) А се що за юноша? Онъ зъ
ними прійшовъ, коли не ошибаюсь!

Юрій.

То молодикъ, бачите. Его нема що бояться.

Малогубка.

Нема? Маєте рацію, панѣ волять завсѣгда статоч-
нѣйшого! Знаю то зъ досвѣду (вертае на свое мѣсце по-
важно, и насупившись сѣдае на мѣсце Кашкевича.)

Юрій (до переходячої Анны)

Майте ся на осторожности, завтра облава на серію!

Анна (гордо)

Вже я собѣ дамъ раду!

Юрій (злосливо)

Правда, що то вамъ не першій разъ!

Сцена 10.

(Въ среднихъ дверѣхъ являеся бѣльше гостей, мужчинъ и
дамъ. Въ лѣвыхъ являеся Юрія)

(Повитаня - загальний руморъ. На сценѣ творять ся рѣ-
жнїй группы. Малогубка, Кашкевичъ и Шкаралупка все разомъ.
Кодо нихъ групууютъ ся прочїй мужчины)

Юрія (до мужчинъ)

Теперь, коли насъ бѣльше, то може панове зааран-
жують яку забаву таку, щобъ всѣ забавлялись.

Шкаралупка (вырываючись)

Може *жмурки*, дуже хороша забава!

Кашкевичъ.

Лучше *таларка*!

Малогубка.

Анѣ одно анѣ друге, мы забавимось *пташка*.

Анна (кокетно)

Дуже добре: пташка, пташка!

Юрій (недобрий)

Зновъ не дочекаюсь тарочка?

Мальвинка и прочіі дамы.

Пташка! пташка!

Анна (я. в.)

А хто подавъ те внесеня, буде нашимъ першимъ пташкомъ.

Юрія (тручає Малогубку въ рамя)

Чуете? до васъ то. Ой филиють, филиють, вже забравъ сердце!

Мѣжь тымъ неостережено стають веф въ кружокъ наоколо Малогубки и Юрія. Юрія по хвили ховаєсь въ коло, Малогубка остає въ серединѣ яко „пташокъ“.)

Веф.

Пташокъ спѣває, спѣває!

Малогубка (зачинає дрожачимъ голосомъ)

„Lata ptaszek po ulicy?“...

Володимиръ и прочіі (перебивають при звуку оркестры.)

„Летить пташокъ пѣдъ стѣжочокъ,

Скубле собѣ колосочокъ;

Що ускубне, тай до дзюбка

А ты еси моя любка!

} bis

(Коли обертаєсь коло, Анна все кокетно наближаєсь до Малогубки. По спѣвѣ маленька павза. Веф розскакують ся на лѣво и право, въ серединѣ лишає ся Мальвинка, коло неї збиті разомъ Шкаралупка, Малогубка и Кашкевичъ. Цѣле товариство пѣдносить голосне „славно.“)

В о л о д и м и р ъ (показуючи на нихъ, до Юрія)
Туды они?

(Завѣса спускаєсь.)

Д ѣ я Ш.

Декорація: салонъ у Анны, пестро пристроєный. — цвѣтѣвъ, вазонѣвъ, драперій велике число. Въ серединѣ дверѣ головнїи; на лѣво дверѣ ведутъ до прочихъ комнатъ. На стѣнѣ висить о-лѣйный портретъ Щедоброго, подалше годинникъ, въ кутѣ велике зеркало.

Сцена 1.

Анна (убрана пышно). Юрія (що тѣлько вѣбгає дверми головными)

Юрія.

Якъ же спало ся, Анночко? (цѣлує єѣ) А, бачу, вже выглядає когось краля моя: чи не приснивъ ся котрый, га? котрый же?

Анна.

Правду сказати, що й хвилѣ не могла заснути; а все менѣ передь очима, чи они не до Мальвинки...?

Юрія.

Того й власне приходжу сказати, що ты собѣ и вчора дурнѣсенько гуморъ псувала. Они до тебе, — Юрцьо самъ нынѣ найвыразнѣйше сказавъ.

Анна.

Але чи и имѣ сказавъ?

Юрія.

Розумьсь, що и имъ мусьвъ сказати.

Анна.

Я вже собъ и сама думала, що де бы такимъ до дитини!

Юрія.

Певно, дѣдамъ пива — неправда? Ха, ха! А най-потѣшнѣйше, що всѣ три тобѣ якъ огонь розпалені.. ей-Богу, ты ся въ чепци родила, Анночко!

Анна (усмѣхаючись)

Клопѣтъ буде зъ выборомъ...

Юрія.

Тому й власне хотѣла тобѣ порадити. Я раджу Панталеймона, онъ ще дуже добре тримаєсь, хотяй потвердый, потвердый трохи, нема що казати. Зате Шкаралупка мягонькій тобѣ, якъ гниличка; але й шкода бы Кашкевича пустити, бо найбогатшій .. Моя рада отже: або Малогубку, або Шкаралупку, або Кашкевича.

Анна (на боцѣ)

Я й те сама знаю.

Юрія (пильно)

Але що лишъ не видко, якъ надѣйде котрыйсь, — казавъ Юрцьо, що вже вчѣра не давали ему спокою. Прощай, серденько, не хочу перешкаджати голубованю вашому. (встає) Хотѣла тебе лишъ по вчѣрашнѣмъ успокоити. Бувай ми здоровенька, (грозиць пальчикомъ) тримай ся добре! (ѣдходячи розглядаєсь по стѣнѣ и задержуєсь при портретѣ Щедоброго) Хто се, Анночко?

А н н а.

А небѣщикъ Щедобрый!

Ю р і я.

Якже ђнъ ся постарѣвъ!

А н н а

Треба его буде здѣймати.

Ю р і я.

Найлучше, — и де сховати, нехай зъ Богомъ спочиває. А ту прійде иншій, неправда? Лишь не знати чій: чи Панталеймона, чи Шкаралупки, чи Кашкевича — ой ты, ты! (смѣють ся)

А н н а (знимає портретъ)

Поставлю тымчасомъ въ покою Мальвинки...

Ю р і я (скоро)

Але зъ Мальвинкою щось зроби, щобъ не мѣшала дѣлу.

А н н а.

Мушу єъ де выслати, або що..

Ю р і я.

Такъ, такъ... Бувайже здорова, серденько (цѣлуєсь) а я ще ту загляну, якъ буде по веъмъ, або и Юрця пришло, бо дуже цѣкава...

А н н а (соромливо)

Сердечно вамъ дякую...

Ю р і я.

Прощайже, прощай! (цѣлує єъ ще разъ и выбѣгає въ головнй дверъ.)

Сцена 2.

А н н а (сама)

Зъ Мальвинкою дѣйстно клопѣтъ, якъ котрый прійде: и я буду женована и ѡнъ. Треба бы еѣ такъ на годинку де пѣслати... (надумуєсь) де бы тутъ? Ага! найлучше до кухнѣ. Най нынѣ обѣдъ готовить, и такъ ѣй небавомъ своєю господынею стати. (иде на лѣво и кличе зъ порога, все зъ портретемъ въ рукахъ) Мальвисяю! Мальвисяю!

Сцена 3.

А н н а. — Мальвинка (выскакує въ лѣвои)

А н н а (подаючи портретъ)

На, Мальвисяю, возьми сей образъ, обѣтри зъ пороху и повѣсь въ своѣмъ покоюку.

М а л ь в и н к а (зъ жалемъ)

А то чому, мамунцю? Такъ довго ту висѣвъ...

А н н а.

Сі старі рамы не ѡдповѣдають новому покритю нашихъ меблѣвъ, — а якъ не хочешь...

М а л ь в и н к а (тулить образъ до себе)

Алежь, мамунцю, зъ найбѣльшою охотою! Я лишь гадала, що вамъ буде жаль.

А н н а.

Въ твоѣмъ покою такъ якбы въ моѣмъ, а ту нѣяково якось: середъ новыхъ рѣчей старосвѣтскій антикъ!

М а л ь в и н к а.

А щожъ то шкодить?

Анна.

Псує смакъ, дитинко. (ввѣчливо) Потому, Мальвисю, займешь ся обѣдомъ, бо я не маю часу. Мусишь показати, чи бы вже могла своєю господынею бути. (надумуючись) Росѣль вже наставлений, вытягнешь ще штрудель, тѣлько помало и уважно, щобъ не пороздиравъ ся; потѣмъ, дитинко, треба при нѣмъ постояти, щобъ не присмаливъ ся. На служницю нема що спускати ся, бо она ѡдвернесь, а ту вже горѣти починає, знаєшь сама! Спѣшитись не маєшь чого, хоть бы и трохи спѣзнило ся, — се нѣчо. А якбы обѣдъ бувъ готовый, а мене ще не було, то не потребуєшь мене кликати...

Мальвинка.

А то чому, мамуньцю? А чейже вы не хорі?

Анна.

Нѣ, серденько, але маю пильну роботу. Маю, дитинко, рахунки наші переглянути. Мы зъ податками въ страшнѣмъ застою, лишъ що не видко екзекутника; хочу вже разъ обчислити и порадитись; може ту прійде панъ Obereinnehmer, ѡнъ на тѣмъ розумѣ ся,—и панъ Крайскомисаръ также фаховый, або й панъ офиціалъ... Хочу подати, може що опустять..

Мальвинка (зажурена)

А тѣ рахунки ажъ годину потревають?

Анна.

Коли не довше, дитинко, — то страшна закрутенія, и годѣ самѣй раду дати. На щастє пѣзнала я вчора панѣвъ Obereinnehmer-а, офиціяла и комисара; чемнѣй дуже люде: якъ лишъ довѣдались о моихъ клопотахъ, обѣцяли нынѣ прійти. Ты тымчасомъ не будешь ся нудити, займись пильно въ кухни, то также бѣльше якъ годину потреває.

М а л ь в и н к а (ще бѣльше заклопотана)

Та се... добре... мамуньцю,... але —

А н н а.

Що але?

М а л ь в и н к а.

Я кажу, що то все добре, але якъ тымчасомъ на-
дѣйде Влодзьо...

А н н а (остро)

Якій Влодзьо?

М а л ь в и н к а (поправляючись)

Хотѣла сказати: Володимиръ.

А н н а (я в.)

Що за Володимиръ?

М а л ь в и н к а (заклопотана)

А панъ Молодкевичъ.

А н н а.

(на боць) Правда, того я не предвидѣла! (до Маль-
винки остро) Мальвинцю! ѓнъ ще нѣ Влодзьо, нѣ Воло-
димиръ, уважай на тоє! А якъ надѣйде, то перепроси,
що нинѣ єму не можемо служити, за те чекаємо на не-
го зъ гербатою.

М а л ь в и н к а (дуже заклопотана)

Та бо... Мамуньцю!

А н н а.

Щожъ зновъ?

М а л ь в и н к а.

Якъ я то скажу?

А н н а.

Скажешъ тай конецъ, ѓнъ не прогнѣваєсь за те.

М а л ь в и н к а (наивно)

Ага, не прогнѣваєсь! ђнѣ вже вчора вечерѣ казавѣ, що я его вѣдай не люблю, а то лишѣ за те, що тѣ со-колики мене обѣли...

А н н а (остро)

Они тебе зовсѣмѣ не обѣдали! щобѣ я того слова другѣй разѣ не чула ђдѣ тебе! А потѣмѣ, якѣ ђнѣ емѣе такѣ речѣ тобѣ казати? Тажѣ ђнѣ ще не освѣдчивѣ ся!

М а л ь в и н к а (наивно скоро)

Уже, мамунѣцю!

А н н а (дуже остро)

Якѣ то, безѣ моєи вѣдомости?

М а л ь в и н к а.

(на боцѣ) Булабѣ выдала ся! (до Анны) То... то... значѣть ђнѣ не освѣдчивѣ ся, лишѣ вчора вѣ полудне сказавѣ, що мене любить...

А н н а (я. в.)

А ты ему що на тобѣ?

М а л ь в и н к а (я. в.)

И я ему сказала, що его люблю... Щѣжѣ мала ка-зати?

А н н а.

Но, прошу, и то вчера дѣялось? а я де була?

М а л ь в и н к а (показуючи на лѣво)

Вѣ кухни!

А н н а (поважно)

То дуже зле, Мальвинко, що ты такѣ зробила Такѣ

нѣхто не робить! Въ цѣлому свѣтѣ такъ принято, що кавалеръ освѣдчає ся напередъ матери.

М а л ь в и н к а (засоромлена)

Коли я того не знала.

А н н а (я. в.)

Ще до того, якъ мати вдова! Ты бѣльше нѣкогого не маєшь!

М а л ь в и н к а.

Щожъ я теперъ зробию?

А н н а.

Треба єго було ѳдослати впередъ до мене!

М а л ь в и н к а (зъ радости плеще въ долонѣ)

Та ѳнѣ казавъ, що нинѣ въ полудне прійде до васъ.
(наивно) Що лишъ не видко, мамуньцю, якъ васъ люблю!

А н н а.

(на боцѣ) Маєшь теперъ! Що я зъ нимъ зробию?
(до Мальвинки) Видишь, дитинко, я въ полудне анѣ хвильки часу не маю, а передъ сзѣдками то не уходитъ, заразъ роскажуть, обмовлять. Тому проси єго конче на вечеръ — можешъ навѣтъ сказати, що я єму зовсѣмъ не противна. (надумуючись) Або чекай, не кажи такъ!...

М а л ь в и н к а (скоро)

Нѣ, нѣ, мамуньцю, я вже скажу!

А н н а.

Ну, то скажи. А коли вже такъ далеко мѣжь вами зайшло, то можешъ ѳдъ бѣды зъ нимъ хвильку поговорити въ маленькѣмъ покойку. (киває) Але не довго, памятай, щобы штрудель не приемаливъ ся!

М а л ь в и н к а (обіймає и цѣлує радѣстно маму)
Нѣ, нѣ, Мамуньцю!

А н н а.

Идижь вже, йди до своєї роботи, бо дванайцята година, я мушу розпочати рахунки, закимвъ прійдуть мои порадики.

М а л ь в и н к а (цѣлує маму)

То до побаченя, мамуньцю. Будете видѣти, яка зѣ мене господа!

А н н а (дивлячись на годинникъ)

Идижь вже, йди!

(Мальвинка выбѣгає на лѣво; Анна виводить єѣ, запирає дверѣ и вертає.)

Сцена 4.

А н н а (сама)

Теперь вже безпечна, най ся дѣе воля божа! Ахъ, якъ менѣ сердце бѣе ся! Єсть бо и чого! Выбѣрь — то найтяжша хвиля въ жизни женщины, бо якій выбѣрь таке житя. Справдѣ то не першинка менѣ, але що то: тогдѣ нагодивъ ся одень, дай єму Боже царство небесне, и выбрала безъ надумы — теперь ажъ три, рѣчь зо всѣмъ инша!

Правду сказати, Панталеймонъ ще найюрнѣйшій зъ нихъ, але каже Юрця, що за твердый, всюда ще хоче мати свое „мнѣнїє“; Кашкевичъ — скныра, Шкаралупка може буде такой найлѣпшій, бо наймякшій, найпода- тливѣйшій... (до публики крѣзь смѣхъ) хотяй, прошу менѣ сказати, котрый старый кавалеръ, оженившись, не єсть податливый? То лишъ молодой гороижить ся — а ста- рый то такъ якъ маленька дитина: лишъ погладити, по- пестити, ѡдъ часу до часу, подати цукерокъ — тай ѡнъ спить!

Шкаралупка мавбы лишь тоту ваду, що за старый, бнѣ майже въ вѣцѣ мого покѣйного — а я бы такъ трошки (кокетливо) ѳдмѣны хотѣла! Але що робити — судженого и конемъ не объѣдешъ. (тяженько) Де вже менѣ вдовѣ до молодого, (дивить ся въ зеркало) хотяй, правда, чоловѣкъ ще собѣ — хвалити Господа!

(втѣшно) А може менѣ такѣй Панталеймонъ судивъ ся? Ай, Панталеймоне, Панталеймоне!... А якбы и Кашкевичъ? Чоловѣкъ маючій,—якбы такъ его приборкати, чоловѣкъ бы собѣ не одно позволивъ, за чимъ лишь зѳтхавъ до теперъ! (дивить ся на годинникъ) Дванайцята година, що лишъ не видко котрогось... Цѣкаво дуже, котрый зъ нихъ прійде? здаєсь що Панталеймонъ, а може й Онисимъ, а може й Кашкевичъ... Ану, хто выйде? стає середъ сцены, замыкає очи и ворожитъ вальцями) Панталеймонъ разъ, — Панталеймонъ два,—Панталеймонъ три. Отже на певно Панталеймонъ!

(чути пуканє въ головныхъ дверѣхъ.)

Сцена 5.

Входитъ Шкаралупка (елегантно, хоть комично убранный; великій бѣлый краватъ.)

Шкаралупка.

(засапанный, несмѣлый, все оглядаєсь такъ теперъ якъ и въ слѣдующихъ сценахъ.)

Осмѣляюсь Вашѣй Всечестности, многоповажана панѣ Добродѣйко, зложити мое найсердечнѣйше почтеніє!

Анна (зъ кокетливымъ усмѣхомъ)

(на боцѣ) Оѣдъ разу зъ серцемъ выѣзджає! (до Шкаралупки) Дуже менѣ пріятно повитати такъ знаменитого гостя въ моѣй смиреннѣкѣй комнатцѣ. (подає ему руку, котру бнѣ два разы цѣлує) Прошу, усядьте, пане офиціяль! (вказує на фотель.)

Шкаралупка (оглядаєсь на вѣ стороны)

Дякую, дякую дуже сердечно!

(оглядаєсь и сѣдає въ кутику найдальшомъ -- проти лѣвыхъ дверей, въ котрій ѡдъ теперь все позирає. На пытаня Анны ѡдповѣдає встаючи и зъ поклономъ)

Анна (сѣдаючи коло стола)

А чогожь такъ далеко, пане офиціалъ?

Шкаралупка.

Дякую, дякую дуже сердечно, то такъ (оглядаєсь) проти протягу.

Анна.

Вы може терпите на ревматизмъ?

Шкаралупка.

О, хорони Боже! теперь нѣ, теперь зовсѣмъ нѣ, але такъ за молодыхъ лѣтъ, то єсть ще якъ бувъ я маленькимъ хлопцемъ.

Анна.

Бо на ревматизмъ суть два неомильнѣ средства: або теплѣ оклады, або.... (кокетно усмѣхавсь)

Шкаралупка.

Або?...

Анна (я. в.)

Взяти тай оженитись.

Шкаралупка (тайкомъ потираючи колѣна)

Прошу, прошу!

Анна.

Такъ єсть — знаю то зъ досвѣду, хотяй, правда, тутъ и ѡдъ жѣнки богато залежить. Примѣромъ мѡй покѡйникъ, коли еще бувъ кавалеромъ, бравъ завсѣгды о-

клады зъ горячого пѣску — колижь оженивъ ся, не бравъ вже нѣколи!

Шкара лупка.

Не бравъ вже нѣколи? Прошу, прошу! (оглядаєсь; на боцѣ) А ту говорили, що небѣщикъ умеръ на ревматизмъ — вѣрь же ту свѣтови!

(павза)

Анна (бавлячись альбумомъ)

Такъ, такъ!

Шкара лупка.

Перепрашаю: що Ваша Всечестнѣсть зволили сказати?

Анна (спускає очи)

Кажу, що вамъ, пане офіціалъ, лишаєсь теперъ лише — ожени ти ся.

Шкара лупка (радѣстно)

Га! га! (на боцѣ) Она сама зачинає. (до Анны) Та колибъ Ваша Всечестнѣсть були такі ласкаві?

Анна (на боцѣ)

Онъ готовъ ще заразъ освѣдчити ся!

Шкара лупка (скоро на боцѣ)

Якбы такъ була Мальвинка ту, ей-Богу, заразъ бы чоловікъ освѣдчивъ ся. Она мусѣла зачути, що я прийшовъ, тай прибирає ся. Вытримаю ще хвильку (сѣдає и заглядає на лѣво)

(Павза, въ часѣ котрой Анна поглядає на Шкара лупку, а Шкара лупка на Анну. Кѣлько разѣвъ Анна спогляне на Шкара лупку — онъ пѣдносить ся.)

Анна.

(на боцѣ) Видко, що ему освѣдчене дуже тяжко приходитъ, треба ему помогчи. Добре казала Юрця, що онъ

якъ вощина, зъ нимъ можна буде все зробити (съ тиха зѳтхае)

Шкара лупка (скоро на боцѳ)

Що се? чи то она зѳтхнула, чи я?

(Анна зѳтхае голосѳйше)

Шкара лупка (крутить ся)

(на боцѳ) Чи она случайно не залюбилась сама въ минѳ? (поглядае на Анну) Ей нѳ. тажъ она знае, що я до Мальвинки... и Юрѳй ѳй мусѳвъ сказати. Ой чому єи нема, чому нема?

Анна.

Ще не почувъ? (зѳтхае голосно)

Шкара лупка (вельми заклопотаный)

(на боцѳ) Що ту робити? Того менѳ Панталеймонъ не казавъ. Готове непорозумѳне. Мушу єѳ впередити, хоть Мальвинки нема. А може лучше буде такъ: я ѳй скажу, а Мальвинка прѳйде вже на готове.

Анна (здивована)

Що теперь бнѳ?

(Шкара лупка зѳтхае голосѳйше, кладе руку на сердце)

Анна.

Чогожъ вы, пане офиціяль, такъ тяженько зѳтхаєте?

Шкара лупка (зѳ низенькимъ поклсномѳ)

За предметомъ мого душевного бажаня, за архангеломъ моимъ!

(Анна зрываєсь.)

Шкара лупка (я. в)

Идучи за радою найлучшого друга-товариша и за Вашою, Всемилоствѳйша Всечестности Ваша, бажав-

бы я усердно найти собѣй найсолодшу подругу и помѣчницю жия. Тому простѣть, коли осмѣлюсь пѣд... пѣд... пѣдлѣзти, пѣдеунутись... хочу сказати пѣдчинитись пѣдъ Вашь омофоръ и попросити о ласкаве позволене посѣщеня непорочныхъ порогѣвъ Вашихъ въ цѣли достиженя вседостойнѣйшой, вселюбезнѣйшой ручки.... Вашою до....

(Анна приближаея нѣбы порушена и подае ему руку, котру ѣнъ тричи цѣлуе и говорить: Вашою, Вашою до.... Чуте голоене пукане въ головныхъ дверяхъ.)

Сцена 6.

Вбѣгае К а ш к е в и ч ь убранный елгантно, якъ Шкаралупка. Здивованный пристае на порозѣ сальону.

(Анна и Шкаралупка ѣдсакаують ѣдъ себе)

Шкаралупка.

(на боцѣ обтираючи пѣтъ) Одно слово мавъ я еще сказати и перешкодивъ ворогъ!

К а ш к е в и ч ь (до себе)

Що сей ту робить?

А н н а (зъ усмѣхомъ кокетно)

Витайте, пане Obereinnehmer!

К а ш к е в и ч ь (зъ низькимъ поклономъ)

Перепрашаю, що перешкодивъ, але ѣдъ давна вже тяжить менѣ на совѣсти почетный довгъ: зложити Всечестности Вашѣй найглубше почтене!

А н н а (зъ церемонією)

Дуже вдячна Вамъ, Добродію, за память и ласку. Не знаю, чимъ на тое заслужила, але прошу будьте нынѣ и ѣдъ нынѣ моимъ наймилѣйшимъ гостемъ.

Кашкевичь.

(на боцѣ) Яка масненька, якбы масломъ еѣ помазавъ, — тѣлькожь каменичка надто маленька, дуже маленька... (споглядаючи на Шкаралупку) Якои пѣмсты сей ту?

Шкаралупка (на боцѣ)

Якого вѣтра ѡнъ ту?

Кашкевичь и Шкаралупка

(разомъ наближившись до себе)

А, мое поважане, веечестнѣйшій пане товаришу, якже здоровечко?

Кашкевичь (на боцѣ)

Заставъ я его, якъ цѣлувавъ ся зъ нею. Ага! (смѣсь въ кулакъ) ѡнъ певно до старои! Тои ему не бо-рюню!

Шкаралупка (на боцѣ)

Що его сюды пригнало? Она ему прецѣнь не довжна нѣчого, — а Мальвинка (смѣе ся)... та де ему старому до такои панночки! Ага! (смѣе ся въ кулакъ) ѡнъ певно до старои!

Кашкевичь и Шкаралупка

(подають собѣ руки)

Дуже менѣ пріятно, дуже пріятно побачити!

Анна (показуючи фотель)

Прошу панѡвъ! (до Кашкевича) Розгостѣть ся, пане Obereinnehmer!

(Шкаралупка сѣдає на свое мѣсце)

Кашкевичь

(оглядаєсь на всѣ боки, опѣсля посуває фотель въ другій кутикъ ѡдъ Шкаралупки, напротивъ лѣвыхъ дверей)

(на боцѣ) Каменичка маленька, надто маленька, але

дасть ся ще высадити оденъ поверхъ, и официны можъ буде поставити (сѣдае споглядаючи на лѣвѣй дверѣ).

Анна.

А чогожъ такъ далеко, пане Obereinnehmer?

Кашкевичъ (встаючи зъ поклономъ)

Я такъ собѣ всегда, прошу Вашей Всечестности, то моя засада!

Шкаралупка (пбдъ носомъ)

Близъ выхода, близъ выхода!

Анна (зъ кокетнымъ усмѣхомъ)

Бо судячи по тѣмъ, що вы дотеперь безженнѣ, и по тѣмъ, що такъ далеко ѳдсуваетесь ѳдъ мене, можна бы думати, що боитесь женщинъ..

Кашкевичъ (я. в)

Сохрани Господи, Всечестнѣйша Всечестности Ваша, — противно, о противно! (споглядае на Шкаралупку, — на боцѣ) Кобы не ворогъ, заразы бы чоловѣкъ сказавъ, чого ту хоче. Чого ѳнъ еще сидить? Тажъ свое вже зробивъ! (сѣдае)

Шкаралупка (на боцѣ)

ѳнъ готовъ на добре розгоститись. А якъ Мальвинка его почуе, певно вже не явить ся! Але я такѳй почекаю!

Кашкевичъ (на боцѣ)

Видно черезъ него дѣвчина не выходитъ... Але я почекаю, мусить уступитись!

(Шкаралупка и Кашкевичъ поглядають на себе вовкомъ)

[павза]

Анна.

А шкода, пане Obereinnehmer, такѳй красный маете мастокъ! Колибъ оженили ся, припавбы власнымъ

рѣднимъ дѣточкамъ, а такъ чужіи люде розберуть и спаси-Бѣгъ не скажуть.

Кашкевичъ.

Не великій то справдѣ мастокъ, не богато его е, не богато, — але я, Ваша Всечестности Всечестна, вже... я вже порѣшениый... (на боцѣ) Сама мене за языкъ тягне, видко рада бы, кобы не ворогъ! Але я его такѣй пересиджу!

Шкаралупка (на боцѣ)

Онъ гадае, що я ему вступлю ся... Молодымъ все належить ся першенство — старіи можуть подождати.

[Чути стукъ въ головныхъ дверехъ]

Кашкевичъ и Шкаралупка

(встають и оба — одень по другѣмъ — на боцѣ:)

Отъ есть и Мальвинка! Мимо ворога я такѣй заразъ освѣдчу ся!

Сцена 7.

Попередній. — Малогубка поважнымъ крокомъ входитъ, убранный якъ попередній святочно. Побачивши Шкаралупку и Кашкевича, стае якъ вбитый коло порога.

Шкаралупка и Кашкевичъ

(на боцѣ оба:)

Маєшь! Ще й третій!

Малогубка (пѣдступаючи близше)

Откуду сін?

Анна (кокетно)

Що за щастє повитати такого достойного гостя!

Малогубка (поважно)

Отъ учера, Всечестности Ваша, жизнь моя — не моя! Я не въ силѣ успокоити „рвенія“ моего сердца,

доколь не зложу подъ нозѣ Вашій моего искреннѣйшого почтенія.

(Анна подае руку, — бнѣ зъ глубокимъ поклономъ цѣлуе)

К а ш к е в и ч ь (смѣючись на боцѣ)

То и бнѣ до старои? — Що на те Онисимъ скаже!

Ш к а р а л у п к а (также смѣючись на боцѣ)

Маєшь! и сей до старои! Що Матвѣй на те повѣсть?

М а л о г у б к а (оглянувшись)

(на боцѣ) Мальринки нема! Видно, сї до ветхон залицяють ся. Не бороню, зовеѣмъ не бороню! (до Шкаралупки и Кашкевича) А, що за щастливый случай! Искреннѣйшее почтеніе мое!

К а ш к е в и ч ь и **Ш к а р а л у п к а**

(разомъ оденъ зъ одною, другій зъ другою стороны стискають его за руку)

Дуже пріятно! дуже пріятно! (сѣдають на свои мѣсця)

(Малогубка розглядаєсь за крѣсломъ)

А н н а (сѣдає и вказує на фотель коло себе)

Надѣюсь, що хоть Вы, Всечестнѣйшій, сядете коло мене, коли тамтї панове не ласкаві.

М а л о г у б к а

(посуває свѣй фотель пѣдъ стѣну межи Шкаралупку а Кашкевича)

Не достойный, Всечестности Ваша, того отличія, не достойный!

А н н а (до всѣхъ трехъ)

Алежь прошу, Всечестнѣйшій, близше!

М а л о г у б к а

Ш к а р а л у п к а

К а ш к е в и ч ь

} разомъ кланяючись

Дякуємо! дякуємо! (поглядають оденъ на другого)

А н н а.

Ахъ, якійжъ церемоніѣ! Прошужъ близше!

М а л о г у б к а	}	рухають нѣбы фотелѣ, але по-	
Ш к а р а л у п к а			сувають назадъ пѣдъ стѣну
К а ш к е в и ч ь			

Дякуємо, дуже дякуємо!

А н н а (складаючи руки)

(на боцѣ) Що за чудный нарѣдъ тѣ старі кавалеры!
Не женять ся, бо боять ся насъ; коли женять ся, ще
боять ся насъ; не дивно тому, що коли поженять ся,
вже зо самого страху криють ся пѣдъ пантофель!

(Павза. Соколики позирають на себе.)

М а л о г у б к а (дивить ся въ гору)

Гарна нынѣ погода!

(Анна потакує головою)

К а ш к е в и ч ь (скоґо)

Погана, дуже погана!

Ш к а р а л у п к а.

Погана! Якъ давно вже памятаю, такъ менѣ въ
ногахъ... (потирає, але скоро опам'ятуєсь)

М а л о г у б к а (голоснѣйше)

Не знаю, але менѣ казалось, що гарна погода!

К а ш к е в и ч ь (скоро)

А гарна, дуже гарна!

Ш к а р а л у п к а.

О прехороша! менѣ лишъ такъ здавало ся (потирає
ноги, — на видѣ Анни опам'ятуєсь)

(Павза. Соколики позирають на себе.)

А н н а (зъ пѣдъ ока на вѣхъ)

(на боцѣ) Уже теперъ не знаю, котрого выбрати —
всѣ три, якъ близнюки.

М а л о г у б к а (на боцѣ)

Пѣсля всякои вѣроятности Шкаралупка и Кашкевичь першій прійшли, то и першій ѡдѡйдуть. Тому я прио-
стану. (кидає ся въ фотель, дивить ся въ гору) Такъ! такъ!

К а ш к е в и ч ь (на боцѣ)

Пѣсля всякого рахунку Шкаралупка зробивъ свое
тай заразъ пѡйде. Малогубцѣ годъ буде при минѣ зѡ
старою женихати ся — вынесе ся такожь. Тому я за-
держусь! (кидає ся въ фотель) О такъ, такъ!

Ш к а р а л у п к а (на боцѣ)

Мавъ я ще лишъ одно слово сказати, тай вороги
перешкодили. Они гадають, що мене пересидять! О нѣ,
голубчики, не я вамъ, але вы менѣ перешкодили. Вы
зѡ старою можете коли небудь, а я зѡ молодою коли
зачавъ, то и скѡнчу нынѣ — хотьбы до вечера зачекаю.
(кидаєсь въ фотель) Такъ есть, такъ есть!

(Соколики позирають на себе)

(Малогубка пѡдносить ся, Шкаралупка и Кашкевичь рѡв-
ночасно за нимъ — начебъ хотѣли зѡ нимъ попрощати ся)

Ш к а р а л у п к а }
К а ш к е в и ч ь } разомъ до Малогубки:

Вы вже ѡдходите, товаришу?

М а л о г у б к а (вынимає зѡ заду хустку до носа)

Нѣ, я лишъ хустку до носа.

(Шкаралупка и Кашкевичь робять то само, що Малогубка)

Ш к а р а л у п к а }
К а ш к е в и ч ь } оба на боцѣ:

А я гадавъ вже, що вступити ся ворогъ!

(Всѣ три сѣдають назадъ)

А н н а.

Якже панове вчора бавили ся?

М а л о г у б к а.

О прехорошо!

Ш к а р а л у п к а.

Пречудесно!

К а ш к е в и ч ь.

Превосходно!

М а л о г у б к а (до Шкаралупки)

Вы не утомлені нынѣ, господинъ Онисимъ?

Ш к а р а л у п к а.

Хорони Боже! (на боцѣ) Хотѣвбы, щобъ ему уступитись.

М а л о г у б к а (до Кашкевича)

И вы нѣ, господинъ Мафтей?

К а ш к е в и ч ь.

Я бы ще нынѣ потанцювавъ „пташка“.

М а л о г у б к а (зъ досадою)

Пташка не танцюется а грается, господинъ Мафтей!

К а ш к е в и ч ь.

Чи сякъ чи такъ — все на одно йде.

А н н а.

Все то приносить зъ собою родинне житя. Колибъ не родина паньства Доброхоцкихъ, не булибъ мы такъ весело забавили ся. Нѣгде то, панове, нѣ на балю нѣ на вечерку, въ нѣякомъ мѣсци публичномъ не бавить ся такъ весело акъ дома, въ тѣсененькомъ крузѣ родинномъ, де наче одна сѣмя чувєсь кождый своимъ, сво-

бѣднымъ, веселымъ. А все то робить родина, а властиво сердце родины: жѣнка. Отъ еслибъ такъ панове пожелались, кѣлько бы то заразъ прибуло намъ мѣсьць приемныхъ, де бы можна миленько, веселенько забавитесь: чи на именинахъ, чи на родинахъ, чи на хрестинахъ... (бѣе ся въ уста)

(Всѣ три усмѣхають ся, споглядаючи оденъ на другого)

Малогубка.

Гай, гай, ей-Богу!

Шкаралупка.

Дай лишъ, Господи, дѣждатись!

Кашкевичъ.

Алежь бо то й коштує, коштує!

Анна.

Зовеѣмъ не коштує! Добра господиня може и наибѣльше гостей принимати, а господарь и не чує того. Прошу, бувало у насъ сотками люде гостять, одні приходять, другі ѡдходятъ — старіи и молодіи, жонатіи, кавалеры: я все такъ умѣла зарадити, що мѣи покойникъ и не мѣшавсь до нѣчого и не знавь, чи менѣ чого треба чи не треба, чи чого стає чи не стає. Треба лишъ умѣти!

Малогубка (на боцѣ)

Якъ разъ для Онисима або Мафтея!

Шкаралупка (на боцѣ)

Якъ разъ для Матвѣя або и Панталеймона!

Кашкевичъ (на боцѣ)

Якъ разъ для нихъ обохъ, бо я-бѣ мусѣвь знати, що моя жѣнка робить: чи ѣи чого стає, чи не стає!

Малогубка (по маленькѣй павзѣ)

Гмъ! гмъ!

Кашкевичь (скоро)

Що вы кажете, Всечестнѣйшій?

Малогубка (добуваючи зегарокъ)

Кажу, що пѣзна вже година!

Шкаралупка (встаючи)

Спѣшитесь може?

Кашкевичь (встаючи)

Ваші години вже почислені!

Малогубка (поправляючись на фотелю)

Нѣ, я маю часъ — але вы, господа, не маєте!

Шкаралупка (сѣдає незадоволеный)

Нѣ, я маю!

Кашкевичь (такъ само)

И я маю, и я маю!

[Наразъ чути по лѣвѣй выскъ Мальвинки, досыть голосный, якъ дѣвчины, що єѣ хтось напрасно поцѣлує: А!]

Малогубка	} (зривають ся)
Шкаралупка	
Кашкевичь	

Що то єсть?

Мальвинка (за сценою, голоснѣйше)

Влодзю, єй-Богу скажу мамѣ! (чути, якъ выше) А!

Малогубка.

Єй Богу, нелѣпость якась! (бѣжить до дверей на лѣво, за нимъ скоро Шкаралупка и Кашкевичь)

Анна (задержує ихъ)

Панове, то нѣчого, певно лишъ Мальвинка упеклась въ кухні!

Малогубка }
Шкаралупка } (скоро)
Кашкевичъ }

Попеклась? То мусимо помогчи!

[Отвирають напрасно дверѣ лѣвій, але Малогубка и Кашкевичъ якъ опарені одскакують назадъ; Шкаралупка иде на хвилю за лѣвій дверѣ.]

Малогубка (зъ обуренємъ до публики)

Га, они цѣлувались!

Кашкевичъ (такъ само)

И обнимались, видѣвъ на власні очі!

Анна (остро на лѣво)

Мальвинко, щожъ то?

Сцена 8.

Попередній. — Мальвинка и Володимиръ въ убраню гальовѣмъ тримаючись за руки входять засоромлені на сцену. За ними Шкаралупка — все, начебъ очамъ своимъ не вѣривъ.

Мальвинка (наивно)

Нѣчого, мамуньцю, то Влодзьо такъ жартувавъ.

Малогубка (гнѣвно до Володимира)

То неморальнѣсть, то соблазнъ єсть!

Кашкевичъ.

То крадѣжь, то розбѣй єсть!

Шкаралупка

(розлучаючи Володимира и Мальвинку)

Заразъ менѣ пусти, зъ ѳдки до сего приходишь?

Володимиръ.

Вуяшку, тажъ то моя наречена...

Анна.

Мушу панамъ ѳдкрыти родинну нашу тайну, що панъ Володимиръ нареченый моеи доньки.

(Володимиръ хоче поцѣлувати Анну въ руку.)

Малогубка (зъ гнѣвомъ ѳдыхаючи Володимира)

То не може бути!

Кашкевичъ.

Жаднымъ правомъ!

Шкаралупка.

Я на тое не пристану!

[Малогубка, Шкаралупка и Кашкевичъ глядятъ здивованѣ оденъ на другого; въ слѣдующѣмъ спорѣ збивають ся въ групу по правѣй сторонѣ. — Анна, Мальвинка и Володимиръ творять групу по лѣвѣй. Анна тихцемъ, але серіозно наказуе молодыхъ]

Малогубка (до Шкаралупки живо)

А вамъ що до того, господине?

Шкаралупка (обуреный)

А що вамъ до того, позвольте спытати ся?

Кашкевичъ (до обохъ)

Перепрашаю, вамъ обомъ нѣчо до того, — то дѣло мое!

Шкаралупка (да Кашкевича)

Го, го, паноньку! то мое дѣло!

Малогубка (до обохъ)

Перепрашаю, дѣло мое есть!

Кашкевичъ (завзято)

Коли мое есть!

М а л о г у б к а (до Шкаралупки)

Тажъ вы до ветхой...

Ш к а р а л у п к а (обуренный)

Самъ до ветхой! дивись на него!

К а ш к е в и ч ь (до публики)

Ну дивись — они такожь!

[Спѳръ мусить бути дуже живой зъ рѳвно живою жестикуляцію.]

Сцена 9.

П о п е р е д н ı . — Юрій вѳгає головными дверми.

Ю р ı .

(Почувши спѳръ) Що ту дѳесь? Га, веѳ три зѳшли ся, теперь розумѳю! (хватаєсь за голову — до веѳхъ трехъ Панове-жь мой!

М а л о г у б к а (до Юрія живо)

Вы мошенникъ, господине, обманщикъ!

К а ш к е в и ч ь.

Вы продайникъ, зрадникъ!

Ш к а р а л у п к а.

Вы... вы... Юда искаріотекій!

Ю р ı . (все втихомиряючи)

Алежь панове стрѳвайте! (на боцѳ) Що я ту зрѳблю? (до нихъ) Годѳжь вамъ, панове, тремъ женитись зъ одною — сего и въ Туреччинѳ нема. Але пѳдождѳть, — кого собѳ подобає, того выбере.

М а л о г у б к а	} (скоро)
Ш к а р а л у п к а	
К а ш к е в и ч ь	

Хто выбере?

Юрій (показуючи на Анну)

Ну, Анночка, а хтожь бы?

Малогубка (скоро, геть забираючись)

Що?... мое почтеніє!

Кашкевичь (такъ само)

И я кланяюсь низенько!

Шкаралупка (такъ само)

Поручаюсь, поручаюсь!

(Всѣ три хватають за капелюхи и бѣжать къ головнымъ дверёмъ въ такѣмъ порядку: Шкаралупка, Малогубка, Кашкевичь)

Сцена 10.

[Всѣ три пхають ся разомъ до дверей и отвирають напрасно оба крила Въ той самѣй хвили одскакують якъ опарені въ задъ, въ дверехъ показуєсь голова Настусѣ, Магдусѣ и Горпинки и сейчасъ дверѣ замыкають ся, лишь Володимиръ заглядає и зирнувши смѣе ся въ кулакъ.]

Шкаралупка (ломлючи руки на боцѣ)

Ей-Богу, Настуся!

Кашкевичь.

И Магдуся!

Малогубка.

И Горпинка! Откуда они взялись?

[Всѣ три бѣгцемъ звертають ся безрадно насампередъ на право, опбеля на лѣво къ дверёмъ, въ котрыхъ стає наразъ Юрія. Соколики одскакують, бѣжать еще нѣбы къ головнымъ дверёмъ, вертають ся однако зъ дороги и выбѣгають лѣвыми порываючи за собою Юрію. Все дѣе ся дуже живо]

Юрія (выходячи зъ лѣвыхъ)

Що имъ поставалось? Сиджу въ покою, гадаю — пѣдожду ажъ выйдуть, наразъ спѣръ, крикъ, тупѣтъ, якъ божевѣльнї повылѣтали... Що тутъ зайшло?

А н н а (тримаючись за голову)

Ахъ якъ мене голова розболѣла! Иди, Мальвиночко, накрывай до обѣду!

(Мальвинка здвигаючи раменами виходить на лѣво)

Ю р і я.

Що сталось, Анночко? (цѣкавенько) Котрый же, душенько, прилипъ?

А н н а (нерадо)

Ей, дай ми спокѡй!

Ю р і я (до чоловѣка зъ зачудованємъ)

Юрцю!

Ю р і й (на боцѣ)

Ще лишъ жѣнки ту хибувало!

Ю р і я (острѣйше)

Чогожь стоишь якъ намальований, чому не кажешь?

Ю р і й.

Та що маю казати! мы вѣ що инше мѣрили, а они вѣ що инше стрѣлили.

Ю р і я (зъ чимъ разъ бѣльшимъ зачудованємъ и гнѣвомъ)
Якъ то?

А н н а (пронично)

Бачь, всѣ три молодчики сватались до Мальвинки.

Ю р і я (до чоловѣка)

А!

Ю р і й (складаючись)

Я ей-Богу тому не виненъ!

(Юрія пѡдходить до мужа, Юрій уступае вѣ задъ.)

Ю р і я.

А ты-жь имъ не сказавъ, зъ кимъ ихъ сватаешъ?

Юрій.

Якъ найвыразнѣйше — розумѣеь черезъ описанє,
не выпадало инакше.

Юрія.

Якже ты имъ описавъ?

Юрій.

Я имъ описавъ, що женщина, — выразно сказавъ:
ж е н щ и н а.

Юрія.

Добре, але яка?

Юрій (вдивляеь въ Анну)

Хорошенька...

Юрія.

Добре!

Юрій.

Миленька...

Юрія (насупившись)

Дальше —

Юрій.

Тай така товстенька, чепурненька...

Юрія (нетерпеливо)

Алежь...

Юрій.

Ну, и богатенька, — то прецѣнь якъ на фотографіи
ясно.

Юрія (въ гнѣвъ)

А лишенькожь мое зъ такимъ недорѣкою — тажь
то и на Мальвинку пасуе!

Юрій (уносить ся)

А хтожь бы бувъ подумавъ, що такі соколики до Мальвинки?!

Володимиръ (смѣючись)

Чому нѣ?

Юрій.

Тажь я въ ихъ лѣтахъ—де бы менѣ було!

Юрія (скоро)

Гадаєшь, що кождый такій ду..., хотѣла сказати честный, якъ ты? Такі то гѣршь молодыхъ на те ласі — неправдажь, Анночко?

(Анна махає рукою)

Юрія.

А чого они черезъ кухню повтѣкали?

Володимиръ (смѣючись)

Бо въ сѣнехъ варта стояла...

Юрія)

Анна) цѣкаво

Яка?

Володимиръ (говорить поволи и съ тиха)

Магдуся... Горпинка...

(Юрій сѣнає его за одѣжь, наче зацитькуючи)

Анна.

Хто се Магдуся, Горпинка?

Юрія.

(до Анны) Я тобѣ вже опѣсла скажу, серденько...
(до Володимира) А зѣ ѳдкижь они ту взялись?

Володимиръ (жартомъ)

Ще заповѣдей не було, они вже зъ перешкодами спѣшили.

Анна.

А щожь ихъ тоє обходить?

Володимиръ.

Видко що обходить.

Юрія.

(на боцѣ) Я вже розумѣю все. (до мужа остро) И ты зъ такими заходишь?

Юрій (переляканий подаєсь въ задъ)

Я? хорони Боже! зѣрвавъ разъ на всегда!

Юрія (люто)

Ехъ, кобы я ихъ теперь дѣстала!

Юрій (спѣшно)

Може скочити за ними?

Володимиръ.

Лучше най на тѣмъ остане ся.

Юрія.

О, я имъ того не дарую!

Юрій.

И я нѣ, поки життя!

Юрія (до мужа)

Ты ще мусишь разъ до нихъ пѣйти.

Юрій (скоро)

Зъ цѣлого сердца, якъ лишь скажешь...

В о л о д и м и р ь)
 А н н а) (вговорюючи)

Алежь, алежь!

Ю р і я . .

Ахъ безвѣры, Туркоманы, ледволазы — такъ имъ
 скажи!

Ю р і й .

Такъ ђдъ разу?

Ю р і я (хвильку наче збита)

То есть... такъ ђдъ разу ще нѣ, може дѣйстно то
 лишь интрига яка. Але якбы теб, сто разъ бѳльше имъ
 скажи, розумѣшь?

Ю р і й .

Розумѣю.

Ю р і я .

Такъ, якъ я тобѣ неразѣ...

Ю р і й (забираючись)

Знаю, знаю!

Сцена 11.

Попереднй. — Мальвинка входить лѣвыми дверми.

М а л ь в и н к а .

Прошу, мамунцю!

А н н а (до Юріи)

Ты будешь у насъ на обѣдѣ?

Ю р і я .

О нѣ, дякую Аннунечко, спѣшу до дѣтей. Идижь,
 Юрію!

Юрій.

Иду, иду, прощайте паньство! (підходить къ головнымъ дверёмъ)

Юрія.

А за годину найдальше верни ся!

Юрій (просячи)

Але якъ я ихъ маю такъ добре наганьбити, то може довше потребає.

Юрія (острѣйше)

Не можна, ще бы тебе попсовали. Я бы тобѣ за годину не знати що наговорила!

(Юрій шкробаєсь въ голову и вразъ зъ Юрією підходить къ головнымъ, а прочі къ лѣвымъ дверёмъ.)

(Завѣса спадає.)

Д ѣ я І V.

(Декорація: якъ въ дѣи І.)

Сцена 1.

Настуся, Магдуся, Горпинка.

(За піднесенемъ завѣсы входить головными дверми попередъ Настуся, за нею Магдуся и Горпинка. Магдуся—женщина тихомирна; Горпинка злюща; обѣ въ вѣцѣ Настуся.)

Настуся (роздражнена вельми, часто хватаєсь за голову)

Вы були обѣ, правда?

Магдуся и Горпинка.

Були.

Настуся.

И бачили обѣ на власнѣ очі?

Магдуся и Горпинка.

Та бачили.

Настуся.

Инакше булибъ вы нѣколи не повѣрили!

Магдуся.

Але скажижъ рыбонько, що то все має значити?

Настуся.

Заразъ вамъ скажу, лишъ сѣдайте! (показуе на канапу)

(Магдуся и Горпинка женуять ся сѣдати)

Настуся.

Сѣдайте, сѣдайте, якъ дома. (гордо) Я ту панѣ!

Магдуся (на боцѣ)

Якъ хвалить ся, нѣбы то она лише панѣ...

Горпинка (на боцѣ)

Якбы ты до мене прійшла, я бы тобѣ показала, що то я за панѣ!

(Обѣ розширають ся на канапѣ)

Настуся (сѣдаючи)

Нещастѣ, най Господь сохраниць!

Магдуся и Горпинка (разомъ)

Щожъ такого?

Настуся (все больше уносить ся)
Фрасунокъ, якого свѣтъ не чувавъ!

Магдуся и Горпинка (разомъ)
Щожь такого, скажи сердце, не мучь!
Настуся (ломить руки въ наибольшой розпуцѣ)
Знаете — нашѣ паны тамъ женять ся!

Магдуся и Горпинка (въ крикъ, ломлять руки)
А, а!

Настуся.
Такъ, такъ, женять ся!

Магдуся.
Та чи чувъ хто таке! А онъ менѣ такъ прися-
гавъ ся!

Горпинка.
Скорше булабъ судного дня сподѣвала ся!

Настуся (подражнюючи)
Отъ такъ вамъ за вашу вѣрну службу!

Магдуся и Горпинка (разомъ)
А, а!

Настуся.
За ваше посвященє.

Магдуся и Горпинка.
А а!

Настуся.
За ваше... не кажу вже що!

Магдуся.
Такъ, такъ!

Горпинка.

А чекайже — га! А якъ ты то выслѣдила, Насту-
нечко?

Магдуся.

Якъ, якъ, рыбонько?

Настуся.

Якъ я ихъ выслѣдила, заразъ скажу. Вчора мѡй панъ освѣдчаєсь менѣ...

(Магдуся тручає локтемъ Горпинку.)

Горпинка (до Магдусѣ шепотомъ)

Хвалить ся, хвалить ся!

Настуся.

(на боцѣ) Булабъ вымовила ся! (до обохъ) То есть... каже до мене: „Настусенько!“... бо такъ онъ мене кличе...

Горпинка (до Магдусѣ шепотомъ)

Хвалить ся, хвалить ся!

Магдуся (до Горпинки)

Якбы она знала, якъ мѡй мене кличе...

Настуся (гордо)

Каже до мене: „Настусенько, не мѡгбы я нынѣ пѡйти на вечерокъ до Доброхоцкихъ?“ — А я ему кажу: Я не маю нѣчо противъ того! — „То добудь менѣ фракъ, камизельку“ и ще тамъ щось, знаєте?

Магдуся и Горпинка (разомъ)

Знаємо, знаємо.

Настуся.

Я добуваю, кажу вычистити, мѡй панъ зачинає убирати ся. Але якъ вамъ почавъ убирати ся, прибирати, призирати, причѣсувати, пригладжувати, обдувати, пудрувати — навѣтъ ногтѣ собѣ пообтинавъ!

Магдуся (зъ крикомъ)

Точнѣсенько, якъ мѡй.

Горпинка.

Такъ само, якъ мѡй.

Настуся (хитренько)

О! гадаю собѣ, то не такій простый вечерокъ, коли ты такъ павишь ся! Мушу о тѡмъ знати! Скоро лише вийшовъ, я за нимъ, за нимъ... Онъ до покою, а я до кухнѣ — тай до Касунѣ. Знаете тую бѣдненьку, що то тѡлькѣ лѣта служила у Доброхоцкого!

Магдуся.

Що єѣ опѣсля лишивъ!

Горпинка (здивована)

Якъ то? и зъ другою оженивъ ся?

Настуся.

Такъ, такъ! онъ видко и нашихъ хоче того навчити.

Горпинка.

И она его ще тримає ся?

Магдуся.

Ще й служитъ до того!

Горпинка.

О, я бы єму послужила!

Настуся.

Чекайте, не перебивайте! Покутує онъ за то, бо попавъ на таку Ксантиму...

Магдуся.

А то, то!

Горпинка.

Добре ему такъ, то за людску кривду!

Настуся (продовжаючи)

Отже входжу до Касунѣ тай кажу: Касуню-голубочко, ту мѣй пань нынѣ у васѣ. Уважай, серденько, на него... (надроблюе миною и жестомъ)

Горпинка (крѣзь смѣхъ)

Щобъ ему що нестравного не подали!

Настуся.

Такъ, такъ! Добра Касуня прибѣгае нынѣ що-свѣтъ тай каже: „Настунечко; добре твоє сердце вѣщувало— знаєшь ваші паны женять ся!“ — „Де?“ кажу — „У Щедоброи и то всѣ три наразъ: оденъ зъ старою, другій зъ молодою, а третій вже не знаю зъ кимъ тамъ...“

Магдуся и Горпинка (разомъ зрываючись)

Га!

Магдуся.

Якъ то: зъ тою Щедоброю, що то свого чоловѣка строила?

Настуся.

Направду?

Магдуся.

А дежь бы подѣвъ ся! Умерь, бо строила — характерница!

Горпинка.

Ну, дивѣть ся, дивѣть ся! Тожь то якъ вѣ перейду!

Н а с т у с я .

Чекайте, ще не конецъ! Вчора, каже, такъ при-
милувались, а нынѣ вже мають навѣтъ освѣдчати ся.

Ма г д у с я и Г о р п и н к а (въ крикъ)

Га!

Ма г д у с я .

А, туды ты нынѣ выбравъ ся, соколику?

Г о р п и н к а (уносячи ся)

Їй-богу, очи выберу, якъ поверне, окропомъ по-
парю, на шницлѣ посѣчу!...

Ма г д у с я (спокойно)

Я нѣ! Але якъ верне, порахуюсь зъ нимъ. Заразъ
мусить дати, що обѣцявъ записати тестаментомъ. Хто
бы тамъ на его смерть чекавъ! Ще, ще, якбы бувъ уц-
тивый — але коли женишь ся, давай! (на боцѣ) И такъ
менѣ Янцѣо нимъ допѣкае.

Н а с т у с я (встае)

Робѣть то, що вамъ сердце и розумъ наказуе. Я
вамъ те мусѣла сказати, щобы не дѣзнали заводу, якъ
та бѣдна Касуня.

Г о р п и н к а (до ѡдходу)

О не дочекае! на крокъ его вже не пущу зъ дому,
почекай облудо! (до Настусѣ) Тобѣ дай, Господи, здоро-
вля, тай всего, що собѣ сама у Господа бажаешъ! (цѣ-
луе ся зъ нею)

Ма г д у с я .

Най его тамъ мара! я кобы свое ѡдобрала. Дякую
тобѣ, Настунечко, бувай здоровенька! (цѣлуе ся зъ нею)

Н а с т у с я (одводячи)

Бувайте здорові, бувайте здорові!

(Магдуса и Горпинка одходять въ головній дверѣ)

Сцена 2.

Н а с т у с я (сама)

(за одходячими) Робѣть собѣ, що хочете! Менѣ о те иде, щобы позбути ся тыхъ товаришѣвъ всечестныхъ. Вже они ихъ дома притримають, знаю на певно!... А якъ ты, голубчику, будешь самъ, самъ — то я вже собѣ пораджу зъ тобою — прожену одъ тебе нудьгу!

(гнѣвно) Ну, и хтобы се бувъ подумавъ, га! Старый, що — шануючи день святой и сонѣчко святе — ледво ногами по свѣтѣ волочить, освѣдчаєсь нынѣ менѣ, за хвилию до другої бѣжить! Нѣхтобъ не збагъ та не прибагъ, ей-Богу! А ту мене такъ обдѣймає, пригортає, цѣлує, — я гадала що думу оддасть, а онъ убираєсь и до другої йде. А цуръ та некъ! Не дивувалабъ ся молодому, що то виходить на те, але такій — най ся пречъ каже! — болячцѣ? Конецъ свѣта, ей-Богу!

(хвилька надумы) Одного, каже, зѣ старою, другого зъ молодою, а третѣго вже не знаю зъ кимъ тамъ. Почекайте но трошка, не такъ то легко злапати! Доброхоцка гадає, що такъ, якъ она спѣймала свого, такъ и другого замотає. Го, го! пождѣть но трошка, голубчики, не на те я вже рѣкъ 15-ый чекаю, ходжу, заходжусь коло него та марную лѣта, щобъ его перша лѣпша вхопила.

А якій онъ вдоволенный повернувъ зъ вечерка, якій веселый, щастливый! Якъ и нынѣ причѣсувавъ ся! „А де помада? а де перфума?“ — пѣйшовъ, каже, за интересомъ! А то отъ якій интересъ!

А я его доглядаю, а я его дозираю, а я ему се, ему те — а онъ, бачите, отъ якій тихолазъ!

Вчора — гадаю — ну, прецьнъ познавъ ся на тількольтнôй праць, на тількольтнôй вѣрности — „що робити, гадаю, чоловікъ вже привыкъ, отъ хоть на старôсть приють!“ А то отъ якій приють!

Чекайже, соколику, прійдешь ты менѣ, скажу я тобѣ цѣлу правду.

Вже мене нынѣ и робота не бересь нѣяка. А комужь робити? Пай собѣ робить що хоче!

Вже не стерпѣла, тай паничеви розказала. Якъ лишь почувъ, що соколики сватають ся у Щедоброи, заразъ туды побѣгъ. Вядко и онъ за мною — серце, не паничь! Алежь онъ видѣвъ вчора все, познавъ мою кривду, онъ ему певно все скаже (надслухує въ головній дверѣ) Але отъ, чи не йде онъ вже? (скоро) Иде, иде! мôй князь! (сѣдає въ кутику, спирає голову на руку, ôдвернена ôдъ дверей, лицемъ до публики.).

Сцена 3.

Н а с т у с я . — Ш к а р а л у п к а .

Ш к а р а л у п к а (входячи головными)

(стогне) Ай, ноги, ноги! Що за плюта, Господи Боже! (иде просто въ дверѣ на право, начебъ до кухнѣ) Настусю, Настусенько! Де ты, порадице моя! Ай, ноги ноги! (потирає руками) А чомужь ты не йдешь, Настусю! Маю вже теперь! Цѣлый тыждень прійдешь пролежати. Настусю, Настусю! (заглядає до кухнѣ) Нема єи, десь потеклась бабице...

Н а с т у с я (якъ опарена — на боць)

Що онъ сказавъ?

Ш к а р а л у п к а (оглядаєсь до неи)

Ты ту, Настусенько? А я тебе тамъ шукавъ! На-

три менѣ заразъ, любонько, ноги, або дай менѣ, серденько, тои оковитки!

Н а с т у с я

(сѣдає, якъ перше; говорить зъ придавленимъ гнѣвомъ)

Не маю вже.

Шкара лупка (потираючи ноги)

А дежъ подѣла ся? Та вчора ще повна банька була.

Н а с т у с я.

Вылляла ся уся!

Шкара лупка.

Ай, ай, пѣйдижъ, серденько, та зроби свѣжою!

Н а с т у с я.

Я нѣгде не пѣйду.

Шкара лупка.

А то чому? Иди, иди, серденько! Я тымчасомъ такъ походжу по покою, щобъ не застудитись (ходить скоро по сценѣ такъ, якъ бувъ убраний, зъ палицею, капелюхомъ и т. д.).

Н а с т у с я (на боць)

Ходи собѣ и до судного дня!

Шкара лупка (дуже просячи)

Идижъ, Настусенько, иди, бо я не встигну такъ довго ходити.

Н а с т у с я (недобра)

Я сказала разъ, що не пѣйду.

Шкара лупка (стає зачудований)

А то чому, Настусю?

Н а с т у с я.

Не встигну вже ходити.

Шкара лупка (зъ сочутемъ)

Може тобѣ що долягає, Настусенько?

Н а с т у с я .

Долягає то, що годѣ й на свѣтъ показати ся...

Шкара л у п к а .

Щожъ тобѣ долягає?

Н а с т у с я .

Нѣбы вы не знаєте?

Шкара л у п к а (наивно)

Не знаю, ей-Богу, не знаю! Я не розумѣюсь на жѣночихъ слабостяхъ. Ану, покажи языкъ, серденько! (зближавсь до неї.)

Н а с т у с я (люто)

Ще й глумить ся! Я вамъ и безъ того покажу языкъ, зраднику, облуднику, окаяннику якійсь! Я покажу, покажу, якого зъ роду не бачили (напирає на него)

Шкара л у п к а (перестрашений, уступає въ задъ)

(до публики) Що она говорить? Она має горячку!

(Настуся чимъ разъ ближше приступає до него; Шкара-лупка уступає въ задъ.)

Н а с т у с я .

Що говорю? То говорю, що я черезъ васъ на свѣтъ божій показатись не могу. Кождый на мене пальцемъ показує, смѣє ся, глумить ся.

Шкара л у п к а (я. в.)

Ей-Богу, нѣчого не розумѣю!

Н а с т у с я (я. в.)

Не розумѣєте? Вже не розумѣєте? А вчора еще розумѣли! Тільки лѣтъ уводити мене сироту (зб слезами) бѣдну, безталанну; не одна вже менѣ нагоджувала ся доля — але вы все: „Е, на що тобѣ, Настусенько, — то сякій то такій буде поневѣряти! Я дурна послухала,

чекаю рѣкъ одень, два, три — ба и десятый, пятнай-
цятый, въ кѣнци освѣдчається...

Шкаралупка (впадає)
Я? я?

Настуся (дуже скоро)

А щожь, може нѣ? Я дурна тѣшусь, сердца не чу-
ю въ собѣ, бѣжу до вуйны, стрыйны, швагровои, ра-
джуь, розказую. Веѣ радують ся, хвалять та благо-
словлять пана, що пѣзнавъ ся на вѣрнѣй та непорочнѣй
службѣ, а той пань — най не приказує ся — того
самого вечера до другой иде...

Шкаралупка (оглядаєсь)
Петь, Настусю!

Настуся (продовжаючи)

И то ще до той Щедоброи, чарѣвницѣ, що то свого
чоловѣка выправила на той свѣтъ, а теперь за другимъ
мышкує...

Шкаралупка (оглядаєсь на дверѣ)
Що ты говоришь, Настусенько, бѣй ся Бога!

Настуся.

Говорю, що чуєте.

Шкаралупка.

Алежь тихше, бѣй ся Бога, якъ то хто почує!

Настуся (ще голоснѣйше)

Що я маю кого бояться? Я не маю упѣмнутись за
свою працю мозольну, за свѣй трудъ невсыпуцѣй, за
свою славу... га?

Шкаралупка.
(пѣдслухує въ головнѣй дверѣ)
Настусенько, присяй Богу, що то все неправда!

Н а с т у с я .

Якъ то неправда? Неправда, що вы сватали ся до другои? неправда, що вы тѣлько лѣтъ мене уводили? — неправда, що вы менѣ освѣдчили ся? Не видѣли того образы святѣи, и сонѣчко боже, и миръ цѣлый?

Шка р а л у п к а .

(все поделухуючи въ головнѣи дверѣ)

Та такъ... нѣ, ей-Богу!... але петь!

Н а с т у с я .

Самѣ паничъ посвѣдчать — живѣи ще, хвалити Бога!

Шка р а л у п к а (скоро)

Ты може й паничеви розказала?

Н а с т у с я .

Все розказала, чому не мала сказати?

Шка р а л у п к а (опускаючи руки)

А, а! бодайже тебе! бодайже тебе!

Н а с т у с я .

Може мала мовчати та покрывати свою кривду тяженьку — о нѣ! Цѣлому свѣтови розказувати'му, поки жита мого заводити'му, улицѣ вамъ не дамъ перейти!

Шка р а л у п к а .

(трусливо ъдскакуючи зъ пѣдъ дверей)

Хтось иде, хтось иде!

Н а с т у с я .

Най иде, хто хоче! Менѣ вже все одно. Най побачить кождый мои слѣзы, най побачить мои муки, най осудить, хто ту винень...

Шка р а л у п к а .

(зъ великимъ страхомъ обѣймае еѣ и хоче выпхати на право)

Настусенько, серденько, все тобѣ зроблю, що хочеш, жите ђддамъ, — выйди на хвилю, бо хтось надходить. Настю! Настусю! Настунечко!

Н а с т у с я .

(борькаючись зъ нимъ стає на порозѣ правыхъ дверей)

Не уступлюсь, не уступлюсь — я ту панѣ!

(Шкаралупка все єѣ обѣймаючи выпыхає.)

Сцена 4.

Попереднїй. Мало губка и Кашкевичь.

(Оба стоять въ головныхъ дверехъ—и придивляють ся хвилю. Настуся видячи ихъ дає усунути ся до кухнѣ на право. Шкаралупка хвилю задержуєсь за правыми дверми.)

М а л о г у б к а (приступаючи съ тиха)

Онѣ гадавѣ, що намѣ втѣкне, але мы єго теперѣ спытаємо.

К а ш к е в и ч ь .

О я єму за Мальвинку не дарую, поки житя мого!

(Шкаралупка вертаючи зъ кухнѣ, стає остовпѣлый)

М а л о г у б к а (приступаючи съ тиха]

То не єсть честно, товаришу!

К а ш к е в и ч ь (приступаючи зъ другого боку)

И не откровенно — нѣ! нѣ!

М а л о г у б к а .

Такѣ не робить ся мѣжь товаришами

К а ш к е в и ч ь .

То и мѣжь чужими соромно єсть — не то мѣжь своими!

Шкара лупка (опускае руки)
(на боцѣ) Пропавъ! вороги все видѣли!

Малогубка (я. в.)

Еслибъ вы були менѣ сказали: „Товаришу, она менѣ понравилась, я маю зъ нею намѣренія“ — я бы бувъ зовсѣмъ не приходивъ...

Кашкевичъ.

И я бы бувъ вамъ не мѣшавъ!

Малогубка.

А такъ наробили сорому и собѣ и намъ!

Кашкевичъ.

Та соромъ — ще флашка, але маетку шкода!

Шкара лупка (я. в.)

Десь лихо ихъ наднесло — пропавъ на вѣки!

Малогубка (я. в.)

Бо видите, вы чоловікъ самолюбивый, я зновъ зъ товаришемъ усѣмъ подѣлю ся.

Кашкевичъ.

Особливо маеткомъ рухомымъ и я завсѣгда...

Шкара лупка.

(зъ розпукою оглядаючись на право)

Але я вамъ цѣлу ѡдступлю!

Кашкевичъ.

Якъ то ѡдступите, коли она вже занята!

Шкара лупка.

Нѣ, ей-Богу, нѣ!

Ма л о г у б к а.

Якъ то нѣ?

Шка р а л у п к а.

То жартъ бувъ, слово чести! (оглядаєсь на право)
(Кашкевичъ и Малогубка дивлять ся на себе зъ подивомъ. Шка-
ралупка заглядає въ правіи дверѣ тайкомъ и підходить туды)

Сцена 5.

Попередній. — Юрій входить головными дверми.

К а ш к е в и ч ь (побачивши его)

Отъ сей намъ наилучше скаже.

Ю р і й.

Чисте непорозумѣне, чисте непорозумѣне!

М а л о г у б к а.

(бере Юрія за руку и підводитъ ближше до публики)

Скажѣть менѣ такъ, якъ на сповѣди, чи Мальвин-
ка занята вже, чи нѣ?

Ю р і й.

Занята, занята, алежь вы...

К а ш к е в и ч ь (до Шкаралупки)

А видите, пане Шкаралупка, що занята!

Шка р а л у п к а.

(скоро одбѣгаючи одъ правыхъ дверей — рѣшучо)

Що? що? Я вамъ рѣшучо кажу, що Настуся не
занята. Я то наилучше знаю!

М а л о г у б к а (здивованый)

Але хто о Настуси говорить?

Шка р а л у п к а.

А объ кѣмъ же вы говорили?

К а ш к е в и ч ь.

О Мальвинцѣ Щедобрѣй.

Шка р а л у п к а (злый)

Е, най тамъ еѣ лихо возьме!

Ю р і й (до Кашкевича)

Але такъ правдою а Богомъ, товаришу, де вамъ
вже до Мальвинки?

Кашкевичъ (гнѣвно)

Що?

Юрій.

Тажъ вы-бъ ѣй отцемъ могли бути!

Кашкевичъ (я в.)

Перепрашаю, бо и мужемъ, — я себе лучшезнаю!

Шкаралупка (до Кашкевича)

Гнѣвайтесь не гнѣвайтесь, товаришу, але вы вже троха за старій для неї! (смѣе ся)

Кашкевичъ (обуреный)

А вы лучшій? Загляньте до зеркала! (на боцѣ) Якій менѣ соколикъ! гмъ!

Малогубка (стає мѣжь ними)

Перепрашаю, товаришѣ! *Amicus Plato, sed magis amica* Мальвинка — (поправляясь) хочу сказати: *veritas*. Се есть: и вы менѣ другъ, и вы менѣ другъ—але Мальвинка вже не для васъ!

Юрій.

Такъ, такъ!

Шкаралупка)
Кашкевичъ) одень по другомъ зъ досадою

А щожъ, може для васъ?

Малогубка (спокойно)

Теперь вже и не для мене!

Шкаралупка.

[крѣзь смѣхъ] Ба, теперь! Але вы старали ся такожь!

Малогубка [я в.]

Перепрашаю, я не старавъ ся!

Кашкевичъ [крѣзь смѣхъ]

А чогожь ходили?

Шкаралупка [я в.]

Ага!

Малогубка (поважно)

Я ходивъ лишь „зъ почтеніемъ“!

Шкаралупка [до Малогубки]

Отже видите, и я ходивъ лишь „зъ почтеніемъ“!
(заложивши руки ходить по сценѣ)

Кашкевичь (скоро до Мологубки)

Абы знали, и я „зъ почтеніємъ“! (заложивши руки ходитъ въ другій бѣкъ по сценѣ)

Юрій (выступае рѣзко на передь)

Алежь, панове, вчора вы выразно казали, що иде-те свататись!

Малогубка.

(показуючи на другихъ) Може хто иншій, я зовсѣмъ нѣ!

Шкаралупка.

Менѣ и въ головѣ не було. Най ихъ тамъ всѣхъ!...

Юрій (уносить ся)

Такъ? А, мои панове, то мушу вамъ сказати, що таке поступованє негѣдне, недостойне, можна сказати и нечестне... Вы завели женщину, котра..

Малогубка.

(хватае его за руку урaженный) Мѣй пане, не ображайте нѣкого, (патетично) бо на минѣ ще жадна женщина не завелась!

Кашкевичь (гнѣвно)

Вы не знаете, зъ кимъ маєте до дѣла; и я ще жаднои не скривдивъ!

Шкаралупка (зъ далека)

Що вы собѣ гадаете?

Юрій (ще бѣльшь уносить ся)

Такъ вы говорите, соколики мои? Думаете, що я не знаю вашихъ справокъ? (остро дивитъ ся на Шкаралупку)

(Шкаралупка починае трясти ся.)

Малогубка (скоро до Юрія)

Гѣсподине, що вы ту прорекли?

Кашкевичь.

За те намъ ѣдповѣсте! Що вы тутъ сказали?

Юрій.

(все споглядаючи на Шкаралупку зъ пѣдъ ока)

Що сказавъ, то й докажу. Вы знеславили и осмѣшили нынѣ женщину бѣдну, лишь тому...

Малогубка и Кашкевичь (зъ крикомъ)

Чому, чому?

Юрій (показуючи на право)

Тому, що вы зъ иншими повязані!

Шкаралупка (зрываючись — до него)
То не правда! Хто вамъ се сказавъ?

Юрій (бѣходячи)

И то ще зъ своими господынями! Ха, ха, ха! Пождѣтъ же, заразъ о тѣмъ цѣле мѣсто знати ме! (выбѣгае въ головнй дверѣ)

(Малогубка, Шкаралупка и Кашкевичъ стоятъ хвилю якъ остовпѣлы)

Сцена 6.

Попереднй.

Малогубка (скоро на боцѣ)

Що онъ сказавъ? Знавбы онъ що за Горпинку?

Кашкевичъ (скоро на боцѣ)

Кого онъ думавъ? Може онъ що за Магдусю дѣзнавъ ся!

Малогубка (до Кашкевича)

Чи не васъ онъ думавъ, товаришу?

Кашкевичъ (зъ офукомъ)

Скорше васъ! вы наибѣльше мѣжь женщинами увихаетесь...

Малогубка (до Шкаралупки)

Товаришу, до кого онъ то говоривъ?

Кашкевичъ (до Шкаралупки)

Чи не знае онъ що на васъ?

Шкаралупка (опускае руки — зъ розпукою)

А ворогъ тяженькй!

Малогубка (забираючись)

Мушу его дѣзнати — готовый дѣйстно яку неславу пустити.

Кашкевичъ (забираючись)

И я мушу дѣзнатись, кого онъ думавъ.

(Кашкевичъ и Малогубка забирають ся въ головнй дверѣ.)

Шкаралупка (просячи задержуе)

Алежъ, товаришѣ, що вамъ на тѣмъ залежить?

Малогубка }
Кашкевичъ } (вырываючись бѣдо него)

Дуже богато! дуже богато!

Шкаралупка (за ними)

Але пождѣтъ же, пождѣтъ же!

Малогубка }
Кашкевичъ } (уже за дверми)

Не можемо, не можемо — мы вернемо заразъ!

Шкаралупка (кличе за ними)

Пождѣть же, я вамъ самъ скажу! (заломлючи руки вертае на сцену) Ажъ теперь чоловікъ пропавъ, пропавъ безъ слѣду! (кидаеъ въ фотель, звернений до публики и ховае лице въ долонѣ.)

Сцена 7.

Шкаралупка. — Володимиръ всуваеъ тихо головными дверми, все ще въ одежи гальвовой.

Володимиръ (въ порозѣ)

О, завзято розженились нашѣ соколики; погнали за сватомъ якъ хорты за заяцемъ — хотять мабуть ѳдбити молодѣ лѣта — га! (приступае ближе и розглядаеъ по сценѣ; побачивши Шкаралупку стае за нимъ по задѣ.) А вуйко дома?!

(Шкаралупка все нерухомый; Володимиръ покашлюе разъ и другій голосѣйше.)

Шкаралупка (наразъ прочунивши)

Га, то ты вороже?

Володимиръ (смирно — наче винный)

А дежъ я вамъ ворогъ, дядечку?

Шкаралупка.

Иди менѣ зъ очей!

Володимиръ (еще смирнѣйше)

Вы напращу прогнѣвались, вуяшку?

Шкаралупка.

Иди, най тебе не бачу!

Володимиръ (я. в.)

Позвольтежъ хоть сказати..

Шкаралупка (зрываючись)

Иди, забирайсь, бо...!

Володимиръ (усуваеъ на лѣво)

Коли такъ...

Шкаралупка (по хвили)

Або чекай, чекай, вороже! (бѣжить за нимъ и тягне напрасно пѳдводячи якъ найближе до публики; скоро и важно) Скажи менѣ, але правду святу, найсвятѣйшу, розумѣеъ!

Володимиръ (здивований)

Щожь такого?

Шкара лупка (голосомъ придавленимъ)

Чи ђнъ бачивъ тамъ еъ?

Володимиръ (высуваючись зъ рукъ)

Хто? кого?

Шкара лупка (тримаючи, що сила)
Доброхоцкій — еъ?

Володимиръ (я. в.)

Кого?

Шкара лупка (показуючи на право)

Ну, еъ — не знаешъ?

Володимиръ.

Когожь — еъ?

Шкара лупка (нетерпеливо, наблизившись до самого уха
Володимира, гукає)

Та Насту...!

Володимиръ (весело)

А бачивъ, бачивъ, всѣ бачили!

Шкара лупка (ђднихаючи напрасно)

А бодай вы всѣ пропали!

Володимиръ (нѣбы цѣкаво)

А щожь она ажъ тамъ хотѣла, вуйку?

Шкара лупка (зъ офукомъ великимъ)

Иди, запытай ся, коли такій цѣкавый! (ходить скоро
по сценѣ)

Володимиръ.

(на боцѣ) На що менѣ пытатись, я самъ знаю. —
Але треба йти, бо готовъ прогнѣватись на правду. Отч
и перебратись мушу... (выходить на пальцяхъ въ лѣвїи дверѣ)

Шкара лупка (ходить ще хвилию по сценѣ, потђмъ набли-
жаєсь до публики; — вельми просячимъ голосомъ)

Порадьте люде добрїи, що менѣ теперъ робити?

(Володимиръ выбѣгає зъ лѣвои стороны зъ газетою въ
рукахъ)

Забувъ вамъ ще подати нынѣшню газету.

Шкара лупка.

Кинь еъ тамъ до лиха!

Володимиръ.

Страшнїи вѣсти зъ Марсилїѣ...

Шкара лупка (скоро)
Якй? Ану покажи!

Володимиръ (читає)
„Вчера захорѣло въ Марсиліи душъ 555, скон-
чало...“

Шкара лупка.
Скончало...?

Володимиръ.
Душъ 444.

Шкара лупка (хватаєсь за голову)
Страшно, страшно!

Володимиръ (читає)
Причина етои катастрофы преимуществительно
въ томъ, что многіи лица не имѣють ниже малѣйшого
забота иль попеченія..

Шкара лупка (перебиває)
Досыть, досыть, ще лишъ сего хибувало!

Сцена 8.

Попередній. — Настуся входитъ заплакана, убрана
наче до выходу.

Володимиръ (зъ сочувтємъ)
А тобѣ що, Настусю?

Шкара лупка.
Иди, Володку, до своего покою, я ту маю дѣло.

Володимиръ (на боцѣ)
Ту щось коить ся, ей-Богу, але я дѣзнаюсь. На-
стуся менѣ сама скаже! (бѣдходить на лѣво)

Сцена 9.

Шкара лупка. — Настуся (держитъ ся въ сѣй сценѣ
найхитрійше)

Шкара лупка.
А кудыжь ты зѣбрала ся, Настусю?

Настуся. (спокойно и покрѣпно)
Прійшла подякувати панови за хлѣбъ тай сѣль тай
все добро, якимъ мене надѣлили.. Прійшла подякувати
за службу.

Шкара лупка (трохи настрашений)
Що, що ты кажешь, Настусю?

Н а с т у с я (рѣшучо)
 Прийшла подякувати за службу!

Шка р а л у п к а (просячимъ голосомъ)
 А чижь тобѣ такъ зле, Настусю, у мене?

Н а с т у с я.

Годѣ сказати, що добре, якъ чоловікови стыдно на свѣтъ божій показати ся, якъ кожде, чи чуже чи своє, смѣе та глумить ся!

Шка р а л у п к а (я в)
 Настусю, та тількѣ лѣта була...

Н а с т у с я.

Терпѣла гадаючи: отъ чей-чей станесь инакше. Що зъ того, казала я бувало собѣ, якъ тобѣ хто Настусю, въ очи цвѣркне — ты дивись лише (хитро и мило), щобъ панъ твоѣй бувъ здоровъ, щобъ панъ твоѣй мавъ выгоду зъ тебе, щобъ панови твому на нѣчомъ не збувало! На те дивись, Настусю, а твоя праця не пропаде у такого пана...

Шка р а л у п к а.

Такъ, такъ, Настусю! ты добра була у мене!

Н а с т у с я (розжалена)

Я не хвалюсь, прошу пана, але най панъ самѣ скажуть, чи я коли око зажмурила, якъ панъ були слабонькѣ? чи я коли не доглянула чого? чи я коли забула на що? чи я коли полѣнувалась до чого? чи я коли не послухала? чи коли ъдмовила?

Шка р а л у п к а.

Нѣ, нѣ, Настусенько!

Н а с т у с я (горячо)

А кѣлько я ночей пересидѣла! Кѣлько я днѣвъ перетремтѣла! Кѣлько я слѣзь крѣвавыхъ проляла! (зновъ розжалена) Бувало, чи день чи полудне чи вечеръ, панъ хотять выйти, я пана вберу, перехрещу тай выведу. Панъ выйдуть, а я сяду тай нишечкомъ плачу, плачу!

Шка р а л у п к а (порухеный вѣтає)

А чогожь ты плакала, Настусенько?

Н а с т у с я (дуже сентиментально)

Чого я плакала? Панъ не знаютъ навѣтъ. Бо гадаю собѣ: панъ пѣшли — десь идуть теперъ дорогою,

а ту — анужь якї конѣ спудять ся! або, най Богъ сохранишь, руштоване завалить ся! або й собака яка выскочить!... Такъ плачу, плачу и духъ въ мене вступае, якъ панъ повернуть! (втирае слёзы)

Шкара лупка (на боцѣ)

Що за сердце, ей-Богу!

Настуся.

Бувало, чи свѣй чи чужій: „Що ты робишь, Настусенько? тратишь лѣта и здоровлѣ! Тажь у тебе такий розумъ, такий таланъ! Трафляють ся люде, тажь лучше на своѣмъ працювати, тажь зъ тебе така господня буде!“ А я нѣчо, (дуже ѡдъ сердца) бо менѣ здалось, що я не коло чужого ходжу, але коло рѣдного сына, рѣдной мамы, рѣдного тата!

Шкара лупка (дуже порушений)

(на боцѣ) Золоте сердце, золоте сердце!

Настуся.

Тому, якъ не мае сердце больти, якъ нынѣ перша лѣпша, що то — якъ цѣле мѣсто знае, свого чоловіка сама на той свѣтъ виправила, бо такѣй замучила небѣщика, замучила, — а теперъ за другимъ посягае!...

Шкара лупка (перебивае здивований)

Що ты кажешь, Настунечко?

Настуся (зъ чутемъ)

И то ще за такимъ, що то я собѣ выходила, що то я собѣ выкохала, що то я собѣ выпестила! Бодай ѣй Господь не памятавь!

Шкара лупка.

То то правда, Настусенько, що она свого чоловіка...?

Настуся.

Правда, правда! — такъ менѣ дай Господи теє!... Небѣщикъ бувъ вже въ лѣтахъ, такъ, непричкомъ — я о нѣмъ говорю — якъ панъ.

Шкара лупка.

Прошу, прошу!

Настуся.

Ще до того делѣкатный, делѣкатный такъ самѣсенько, якъ панъ. Отже треба було и походити и доглянути и, якъ звычайно, выгужувати.

Шкара лупка.

Такъ, такъ!

Настуся.

А ѿй де то въ головѣ! Ъй щобъ лишь убраться та
выйти та гуляти, та Богъ зна' що робити! Бувало не-
бѣщикъ, царство єму небесне, ажъ пищить въ своѣмъ
покою, она й не подивила ся!

Шкара лупка.

Страшно! страшно!

Настуся.

Тому якъ прійшла слабѣсть — тай по нѣмъ!

Шкара лупка.

Господи святой! — Алежь Настусенько, я о Ще-
добрѣй анѣ думавъ!

Настуся.

Або то лишь Щедобра така? (рѣшучо) То они всѣ
такі, прошу пана! Молодшій, то ще гѣрній — за такими
панами, що то нѣбы ще молоді, але въ лѣтахъ вже,
найбѣльше рвуть ся!

Шкара лупка.

Такъ?

Настуся.

Бо мають въ тѣмъ свѣй рахунокъ!

Шкара лупка.

Рахунокъ, кажешъ?

Настуся.

Го, го, ще й який! Гадають собѣ, отъ такъ слабого
здоровля, покриває, покриває, ще якъ зачну поневѣ-
ряти, потримає рѣкъ, два — а потѣмъ лишить и гоноръ
и мастокъ, буде за що погуляти!

Шкара лупка (зѣ страхомъ)

Хто бы се бувъ подумавъ! Охъ, Настусенько, ажъ
страхъ збирає!

Настуся.

Такъ то дѣе ся! Вже я не на одно надивила ся, най-
имъ Господь не памятає! (зѣ вагою) А ще въ сихъ ча-
сахъ, то ажъ минають ся, такъ бы раді захопити чи
молоді чи старі чи панни чи вдовы!

Шкара лупка.

А то чому въ сихъ часахъ?

Н а с т у с я .

А отъ кажуть, прокидае ся слабѣсть чи въ Франціи чи въ Италіи. Она и сюда прійде, певно прійде, бо то зъ вѣтромъ иде.

Шкара лупка (зъ великимъ страхомъ)

Не може бути! Щожь бы я, Настусенько, зробивъ!

Н а с т у с я .

Такъ, такъ! Я ихъ вже богато памятаю, а все такъ: де инде зачнешь, а потѣмъ до насъ прійде. Тому они такъ лапають, бо гадають: „отъ слабенькій, немѣчній, не вытримае! побудусь и безъ грѣха!“

Шкара лупка (я в)

Що за поганый свѣтъ! О, Настусенько, я тебе не пуцу!

Н а с т у с я .

Тому й то менѣ такій жалъ великій, прошу пана! Бо вже (ввѣчливо) тѣлько лѣтъ и я до пана и панѣ до мене навикли; а най мене Господь екарае, если не говорю правды, що жадна нынѣ такъ не посвятить ся, жадна такъ не догодить, жадна такъ...

Шкара лупка (приступае до Настусѣ -- горячо)

Настусю, серденько мое, лиши ся! Все що маю, твое — цѣлый мастокъ!

Н а с т у с я (ломлючи руки)

А дежь бы я на вашу смерть чекала — нехай мене Господь...

Шкара лупка.

А щожь я зробю, серденько мое?

Н а с т у с я (чемненько спускаючи очи)

Такъ... якбы Господь поблагословивъ уживати въ купцѣ по сполу!...

Сцена 10.

Попередній. — Малогубка и Кашкевичъ
вбѣгають втѣшій.

Малогубка (задыханый)

(до Шкаратупки) То васъ онъ думаєвъ, товаришу!

Кашкевичъ.

Васъ, васъ и Настусю.

Шкаралупка (розлючений)

Мене, мене, абы знали! се я, а се моя господня,
бѣдъ теперь наречена Анастазія.

Настуся (цѣлуе его въ руку и обнимае)

А мѣй паноньку, мѣй голубчику, соколику мѣй!
(Малогубка и Кашкевичь стоятъ хвилю якъ остовпѣлі)

Малогубка (до Кашкевича)

То Доброхоцкій правду казавъ!

Кашкевичь.

Найистиннѣйшу истинну!

Малогубка (до Шкаралупки благодающимъ голосомъ)

Товаришу, я нѣкому не скажу!

Кашкевичь (такъ само)

И я нѣ — слово чести!

Шкаралупка (рѣшучо)

Можете казати! То не тайна!

Настуся (обіймае Шкаралупку)

А найже вамъ Господь!...

Малогубка.

Єй-Богу не скажу! Лише о одно васъ прошу...

Шкаралупка.

О що?

Малогубка (тайно)

Най Настуся того мѣй Горпинць не скаже!

Кашкевичь.

И мѣй Магдусь... нѣ!

Шкаралупка. (здивований)

А то чому? Абожь вы такожь?

Малогубка.

То єсть нѣ, хорони Боже, але щобъ имъ также не
захотѣло ся!

(Кашкевичь живо потакує.)

Шкаралупка.

(до публики) Ну дивѣть ся, они такожь, — що за
грѣшний свѣтъ нынѣ!

Настуся.

(на боць) Вы лишь прійдете до дому — побачите, що
имъ захоче ся! (голосно до обохъ) Але они, чи сякъ чи
такъ будуть знати — тажъ заповѣди, шлюбъ...

К а ш к е в и ч ь .

Правда, правда!

М а л о г у б к а .

Не лишаєсь нічо, якъ тѣлько выѣхати зъ ѡдси.

К а ш к е в и ч ь .

Або де сховатись!

Ш к а р а л у п к а .

Або й зробити такъ, якъ я.

М а л о г у б к а и К а ш к е в и ч ь (скоро)

Пстъ, товаришу!

Сцена 11.

Понередий — Володимиръ перебранный входитъ зъ лѣвой стороны

Ш к а р а л у п к а (побачивши его)

Володку, я казавъ, щобъ ты зъ весѣлемъ почекавъ, поки я не оженюсь. Що сказавъ, то й дотримаю. За три недѣлѣ мое весѣля, опѣсля можешь ты...

В о л о д и м и р ь (зъ радѣстнымъ здивованємъ),
Ваше весѣля? А то зъ кимъ?

Ш к а р а л у п к а (показуючи)

Зъ Настусею.

В о л о д и м и р ь (дуже здивованный)

Зъ На-сту-се-ю?

Н а с т у с я (кланяєсь Володимирови радѣстно)
Паничъ самі хотѣли...

В о л о д и м и р ь (я в.)

Я хотѣвъ?

Ш к а р а л у п к а .

Чи ты хотѣвъ, чи не хотѣвъ, досыть, що я хочу!

В о л о д и м и р ь (иронично)

То видко, вуюшку, вы не жартовали вчора...

Ш к а р а л у п к а (злый)

Не жартувавъ, не жартувавъ! Я зъ такими рѣ-
чами нѣколи не жартую!

(Настуся обнимає Шкаралупку; Кашкевичъ и Малогубка ки-
вають замѣтно головами, забираючись до выходу.)

З а с л о н а с п у с к а є с ь .

ОШЫБКИ ПЕЧАТНІЙ:

Сторона 25 стрѣчка 1 мѣсто Малогубка читай Шкаралупка
" 81 " 17 по словѣ „готове“ додай (зѣтає).

Въ друкарни тов. им. Шевченка

(ул. академична ч. 8.) можна дѣстати:

Зъ давнѣйшихъ рочникѣвъ „Правди“:

рочникъ V. зъ р. 1872	цѣна	2 зр.
„ VI. „ 1873	„	2 „
„ IX. „ 1876	„	2 „
„ X. „ 1877	„	2 „
„ XI. „ 1878	часть лит.	2 т. 1 зр.
„ XII. „ 1879	въ цѣнѣ	2 зр.
„ XIII. „ 1880	часть I. цѣна	50 кр.

Такожъ слѣдующій выдана редакціи „Правди“:

1) История руська Костомарова (пер. Ол. Барв.) т. I. цѣна 60 кр. — т. II. цѣна 50 кр. — т. III. цѣна 60 кр., веѣ три томы разомъ 1 зл. 50 кр.

2) Світогляд украиньского народа — Нечуя, цѣна 50 кр.

3) Повістки и оповідання Нечуя, цѣна 30 кр.

4) Кайдашева сімья, пов. Нечуя, 80 кр.

5) Довбуш Федьковича, 10 кр.

6) Як козам роги виправляють, тогожь, 10 кр.

7) Боднарівна Заревича, 10 кр.

8) Галицко-руске письменство Драгоманова, 15 кр.

Руська Хата, Буковинський альманах — Д. Млаки ц. 1 зр. 20 кр.

Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache von Dr. Emil Ogonowski — Накладомъ товариства им. Шевченка. 2 зр. 25 кр.

Правда, літературний збірник, доповнене, 1 зр.

Гуцуль и Гуцулка, 2 хороші литографичні акварелі Обста 1 зр. 50 кр., для абонентѣвъ „Зорѣ“ 1 зр.

Въ редакціи „Зорѣ“ дѣстати можна:

1. Повѣсти Марка Вовчка, три томы, въ цѣнѣ 1 зр.
  2. Повѣсти Николая Устыяновича въ цѣнѣ 70 кр. (на лучшѣмъ паперѣ 85 кр.)
  3. Страстный Четверѣ, оповѣдане Николая Устыяновича, въ цѣнѣ 38 кр. (на лучшѣмъ паперѣ 45 кр.)
  4. Местъ Верховинця, оповѣдане Николая Устыяновича, въ цѣнѣ 32 кр. (на лучшѣмъ паперѣ 40 кр.)
  5. Оповѣданя Николая Гоголя, въ цѣнѣ 35 кр.
  6. Сваты (образецъ зъ галицко-рускогo житя) написавъ Денисъ, въ цѣнѣ 28 кр.
  7. Гальшка, княгиня Острожска, оповѣдане историчне Дра Из. Шараневича, въ цѣнѣ 1 зр.
  8. Старорускій княжій городъ Галичь, критичне студіюмъ Дра Из. Шараневича, въ цѣнѣ 32 кр.
  9. Марта Борецка, оповѣдане историчне, въ цѣнѣ 32 кр.
  10. О выхованю (пѣдручникъ для рускихъ женщинѣ), въ цѣнѣ 30 кр.
  11. Фотографіи 26-лѣтнoгo Тараса Шевченка, въ форматѣ книжковѣмъ, въ цѣнѣ 50 кр.
  12. Провѣдані идеѣ въ письмахъ Тараса Шевченка, въ цѣнѣ 35 кр. (правописъ фонетична).
  13. Захаръ Беркутъ, повѣсть Ив. Франка, въ цѣнѣ 1 зр. 30 кр.
  14. Темній мѣстця въ „Слозѣ о пѣлку Игоревѣ“, пояснивъ Ом. Партыцкій, въ цѣнѣ 1 зр. 40 кр.
  15. „Старе Зрекало“ комплетъ (пѣвтора рочника), въ цѣнѣ 3 зр.
  16. Воа Constrictor, оповѣдане Ив. Франка въ цѣнѣ 35 кр.
  17. Пзезіи Тараса Шевченка, часть I. (выдане редакціи „Зорѣ“) въ цѣнѣ 35 кр.
  18. Матеріялы до рускои литературы апокрифичнои, зббраніи Дромъ Ом. Калитовскіймъ, въ цѣнѣ 25 кр.
  19. „На добродѣйній цѣли“, комедія Григорія Григоріевича, въ цѣнѣ 30 кр.
  20. Зъ рѣжнихъ краѣвѣ и народѣвѣ, Дениса, въ цѣнѣ 20 кр.
  21. Слово о полку Игоревѣмъ, Ом. Партыцкогo, друге поправне выдане, въ цѣнѣ 80 кр.
-
22. „Зоря“ зъ року 1882: на звичайнѣмъ паперѣ 4 зр., на велиновѣмъ 5 зр.
  23. „Зоря“ зъ року 1883, въ цѣнѣ 4 зр., на велиновѣмъ паперѣ 5 зр.
  24. „Зоря“ зъ року 1884 (безъ библіотеки), въ цѣнѣ 3 зр.

617041

B-3804

1992 h.

1986

B 3.804